

Univerzális programozás

Írd meg a saját programozás tankönyvedet!

Ed. BHAX, DEBRECEN,
2019. február 19, v. 0.0.4

Copyright © 2019 Dr. Bátfai Norbert

Copyright (C) 2019, Norbert Bátfai Ph.D., batfai.norbert@inf.unideb.hu, nbatfai@gmail.com,

Permission is granted to copy, distribute and/or modify this document under the terms of the GNU Free Documentation License, Version 1.3 or any later version published by the Free Software Foundation; with no Invariant Sections, no Front-Cover Texts, and no Back-Cover Texts. A copy of the license is included in the section entitled "GNU Free Documentation License".

<https://www.gnu.org/licenses/fdl.html>

Engedélyt adunk Önnek a jelen dokumentum sokszorosítására, terjesztésére és/vagy módosítására a Free Software Foundation által kiadott GNU FDL 1.3-as, vagy bármely azt követő verziójának feltételei alapján. Nincs Nem Változtatható szakasz, nincs Címlapszöveg, nincs Hátlapszöveg.

<http://gnu.hu/fdl.html>

KÖZREMÜKÖDTEK

	CÍM :		
	Univerzális programozás		
HOZZÁJÁRULÁS	NÉV	DÁTUM	ALÁÍRÁS
ÍRTA	Bátfai Norbert és Győrfi Dániel	2019. május 9.	

VERZIÓTÖRTÉNET

VERZIÓ	DÁTUM	LEÍRÁS	NÉV
0.0.1	2019-02-12	Az iniciális dokumentum szerkezetének kialakítása.	nbatfai
0.0.2	2019-02-14	Inciális feladatlisták összeállítása.	nbatfai
0.0.3	2019-02-16	Feladatlisták folytatása. Feltöltés a BHAX csatorna https://gitlab.com/nbatfai/bhax repójába.	nbatfai
0.0.4	2019-02-19	Aktualizálás, javítások.	nbatfai

Ajánlás

„To me, you understand something only if you can program it. (You, not someone else!) Otherwise you don't really understand it, you only think you understand it.”

—Gregory Chaitin, *META MATH! The Quest for Omega*, [METAMATH]

DRAFT

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés	1
1. Vízió	2
1.1. Mi a programozás?	2
1.2. Milyen doksikat olvassak el?	2
1.3. Milyen filmeket nézzek meg?	2
II. Tematikus feladatok	3
2. Helló, Turing!	5
2.1. Végtelen ciklus	5
2.2. Lefagyott, nem fagyott, akkor most mi van?	6
2.3. Változók értékének felcserélése	8
2.4. Labdapattogás	9
2.5. Szóhossz és a Linus Torvalds féle BogoMIPS	11
2.6. Helló, Google!	12
2.7. 100 éves a Brun téTEL	13
2.8. A Monty Hall probléma	15
3. Helló, Chomsky!	17
3.1. Decimálisból unárisba átváltó Turing gép	17
3.2. Az $a^n b^n c^n$ nyelv nem környezetfüggetlen	17
3.3. Hivatalos nyelv	18
3.4. Saját lexikális elemző	19
3.5. l33t.l	20
3.6. A források olvasása	22
3.7. Logikus	23
3.8. Deklaráció	24

4. Helló, Caesar!	26
4.1. double ** háromszögmátrix	26
4.2. C EXOR titkosító	28
4.3. Java EXOR titkosító	30
4.4. C EXOR törő	30
4.5. Neurális OR, AND és EXOR kapu	33
4.6. Hiba-visszaterjesztéses perceptron	39
5. Helló, Mandelbrot!	40
5.1. A Mandelbrot halmaz	40
5.2. A Mandelbrot halmaz a std::complex osztállyal	44
5.3. Biomorfok	46
5.4. A Mandelbrot halmaz CUDA megvalósítása	50
5.5. Mandelbrot nagyító és utazó C++ nyelven	50
5.6. Mandelbrot nagyító és utazó Java nyelven	54
6. Helló, Welch!	57
6.1. Első osztályom	57
6.2. LZW	59
6.3. Fabejárás	59
6.4. Tag a gyökér	60
6.5. Mutató a gyökér	62
6.6. Mozgató szemantika	63
7. Helló, Conway!	65
7.1. Hangyszimulációk	65
7.2. Java életjáték	65
7.3. Qt C++ életjáték	67
7.4. BrainB Benchmark	67
8. Helló, Schwarzenegger!	69
8.1. Szoftmax Py MNIST	69
8.2. Mély MNIST	69
8.3. Minecraft-MALMÖ	69

9. Helló, Chaitin!	70
9.1. Iteratív és rekurzív faktoriális Lisp-ben	70
9.2. Gimp Scheme Script-fu: króm effekt	70
9.3. Gimp Scheme Script-fu: név mandala	72
10. Helló, Gutenberg!	73
10.1. Programozási alapfogalmak	73
10.2. Programozás bevezetés	74
10.3. Programozás	75
III. Második felvonás	77
11. Helló, Arroway!	79
11.1. A BPP algoritmus Java megvalósítása	79
11.2. Java osztályok a Pi-ben	79
IV. Irodalomjegyzék	80
11.3. Általános	81
11.4. C	81
11.5. C++	81
11.6. Lisp	81

Ábrák jegyzéke

4.1. A neurális háló egységei	33
5.1. A Mandelbrot halmaz a komplex síkon	43

DRAFT

Előszó

Amikor programozónak terveztem állni, ellenezték a környezetemben, mondván, hogy kell szövegszerkesztő meg táblázatkezelő, de az már van... nem lesz programozói munka.

Tévedtek. Hogy egy generáció múlva kell-e még tömegesen hús-vér programozó vagy olcsóbb lesz alkalmi igény szerint pár robot programozót a felhőből? A programozók dolgozók lesznek vagy papok? Ki tudhatná ma.

Minden esetre a programozás a teoretikus kultúra csúcsa. A GNU mozgalomban látom annak garanciáját, hogy ebben a szellemi kalandban a gyerekeim is részt vehessenek majd. Ezért programozunk.

Hogyan forgasd

A könyv célja egy stabil programozási szemlélet kialakítása az olvasóban. Módszere, hogy hetekre bontva ad egy tematikus feladatcsokrot. minden feladathoz megadja a megoldás forráskódját és forrásokat feldolgozó videókat. Az olvasó feladata, hogy ezek tanulmányozása után maga adja meg a feladat megoldásának lényegi magyarázatát, avagy írja meg a könyvet.

Miért univerzális? Mert az olvasótól (kvázi az írótól) függ, hogy kinek szól a könyv. Alapértelmezésben gyereknek, mert velük készítem az iniciális változatot. Ám tervezem felhasználását az egyetemi programozás oktatásban is. Ahogy szélesedni tudna a felhasználók köre, akkor lehetne kiadása különböző korosztályú gyereknek, családoknak, szakköröknek, programozás kurzusoknak, felnőtt és továbbképzési műhelyeknek és sorolhatnánk...

Milyen nyelven nyomjuk?

C (mutatók), C++ (másoló és mozgató szemantika) és Java (lebutított C++) nyelvekből kell egy jó alap, ezt kell kiegészíteni pár R (vektoros szemlélet), Python (gépi tanulás bevezető), Lisp és Prolog (hogy lássuk mászt is) példával.

Hogyan nyomjuk?

Rántsd le a <https://gitlab.com/nbatfai/bhax> git repót, vagy méginkább forkolj belőle magadnak egy sajátot a GitLabon, ha már saját könyvön dolgozol!

Ha megvannak a könyv DocBook XML forrásai, akkor az alább látható **make** parancs ellenőrzi, hogy „jól formázottak” és „érvényesek-e” ezek az XML források, majd elkészíti a dblatex programmal a könyved pdf változatát, íme:

```
batfai@entropy:~$ cd glrepos/bhax/thematic_tutorials/bhax_textbook/
batfai@entropy:~/glrepos/bhax/thematic_tutorials/bhax_textbook$ make
rm -f bhax-textbook-fdl.pdf
xmllint --xinclude bhax-textbook-fdl.xml --output output.xml
xmllint --relaxng http://docbook.org/xml/5.0/rng/docbookxi.rng output.xml ←
    --noout
output.xml validates
rm -f output.xml
dblatex bhax-textbook-fdl.xml -p bhax-textbook.xls
Build the book set list...
Build the listings...
XSLT stylesheets DocBook - LaTeX 2e (0.3.10)
=====
Stripping NS from DocBook 5/NG document.
Processing stripped document.
Image 'dblatex' not found
Build bhax-textbook-fdl.pdf
'bhax-textbook-fdl.pdf' successfully built
```

Ha minden igaz, akkor most éppen ezt a legenerált **bhax-textbook-fdl.pdf** fájlt olvasod.

A DocBook XML 5.1 új neked?

Ez esetben forgasd a <https://tdg.docbook.org/tdg/5.1/> könyvet, a végén találod az informatikai szövegek jelölésére használható gazdag „API” elemenkénti bemutatását.

I. rész

Bevezetés

DRAFT

1. fejezet

Vízió

1.1. Mi a programozás?

1.2. Milyen doksikat olvassak el?

- Olvasgasd a kézikönyv lapjait, kezd a **man man** parancs kiadásával. A C programozásban a 3-as szintű lapokat fogod nézegetni, például az első feladat kapcsán ezt a **man 3 sleep** lapot
- [KERNIGHANRITCHIE]
- [BMECPP]
- Az igazi kockák persze csemegeznek a C nyelvi szabvány [ISO/IEC 9899:2017](#) kódcsipeteiből is.

1.3. Milyen filmeket nézzek meg?

- 21 - Las Vegas ostroma, <https://www.imdb.com/title/tt0478087/>, benne a **Monty Hall probléma** bemutatása.

II. rész

Tematikus feladatok

DRAFT

Bátf41 Haxor Stream

A feladatokkal kapcsolatos élő adásokat sugároz a <https://www.twitch.tv/nbatfai> csatorna, melynek permanens archívuma a <https://www.youtube.com/c/nbatfai> csatornán található.

DRAFT

2. fejezet

Helló, Turing!

2.1. Végtelen ciklus

Írj olyan C végtelen ciklusokat, amelyek 0 illetve 100 százalékban dolgoztatnak egy magot és egy olyat, amely 100 százalékban minden magot!

C végtelen ciklus, amely 100 százalékban dolgoztat egy magot:

```
int main()
{
    for(;;) {}
}
```

Egy egyszerű int main() függvénybe beillesztünk egy for ciklust aminek argumentumaihoz nem adunk meg paramétereket. A paraméterek hiánya miatt a ciklus nem függ semmitől, ezért végtelen ciklust kapunk.
/Különösebb #include-ok nem szükségesek/

C végtelen ciklus, amely 0 százalékban dolgoztat egy magot:

```
#include <unistd.h>

int main()
{
    int x=0;
    while (x<1)
    {
        sleep(5);
    }
}
```

A sleep beépített funkciót hívjuk segítségül. A "sleep" funkció adott másodpercig késlelteti a program végrehajtását. A main() függvényben található egy deklarálás, amely x-nek 0-át ad értékül. Található utánna egy while ciklus, aminek feltétele a már deklarált x-hez kötődik. A feltétel alapján minden igaz lesz aargumentum, így egy végtelen ciklust kapunk. A benne lévő "sleep" funkció így folyamatosan "altatja" a programot, ezáltal nem terheli a magot.

/Szükséges #include a sleep funkcióhoz: unistd.h/

Itt egy egyszerű kódcsipet ami demonstrálja a sleep funkció működését:

```
#include <stdio.h>
#include <unistd.h>

int main()
{
    printf("Várjon 5 másodpercet a kilépéshöz.\n");
    sleep(5);
    return 0;
}
```

C végtelen ciklus, amely 100 százalékban dolgoztatja az összes magot:

```
#include <omp.h>

int main(void)
{
    int x = 0;
#pragma omp parallel
    while (x<1) {}
}
```

A "#pragma omp parallel" segítségével futtatjuk párhuzamosan a magokon a ciklust. A függvény felépítése hasonló az előző feladatrészletnél található kóddal.

/Szükséges #include : omp.h/

A fordításhoz szükséges az -fopenmp kapcsoló! Lásd: gcc -fopenmp vegtelen_ciklus.c -o main

2.2. Lefagyott, nem fagyott, akkor most mi van?

Mutasd meg, hogy nem lehet olyan programot írni, amely bármely más programról eldönti, hogy le fog-e fagyni vagy sem!

Megoldás videó:

Megoldás forrása: tegyük fel, hogy akkora haxorok vagyunk, hogy meg tudjuk írni a Lefagy függvényt, amely tetszőleges programról el tudja dönteni, hogy van-e benne végtelen ciklus:

```
Program T100
{

    boolean Lefagy(Program P)
    {
        if (P-ben van végtelen ciklus)
            return true;
        else
            return false;
    }

    main(Input Q)
```

```
{  
    Lefagy (Q)  
}  
}
```

A program futtatása, például akár az előző v. c ilyen pszeudókódjára:

```
T100 (t.c.pseudo)  
true
```

akár önmagára

```
T100 (T100)  
false
```

ezt a kimenetet adja.

A T100-as programot felhasználva készítsük most el az alábbi T1000-set, amelyben a Lefagy-ra épőlő Lefagy2 már nem tartalmaz feltételezett, csak csak konkrét kódot:

```
Program T1000  
{  
  
    boolean Lefagy (Program P)  
    {  
        if (P-ben van végtelen ciklus)  
            return true;  
        else  
            return false;  
    }  
  
    boolean Lefagy2 (Program P)  
    {  
        if (Lefagy (P))  
            return true;  
        else  
            for (;;) ;  
    }  
  
    main (Input Q)  
    {  
        Lefagy2 (Q)  
    }  
}
```

Mit for kiírni erre a T1000 (T1000) futtatásra?

- Ha T1000 lefagyó, akkor nem fog lefagyni, kiírja, hogy true

- Ha T1000 nem fagyó, akkor pedig le fog fagyni...

akkor most hogy fog működni? Sehogy, mert ilyen Lefagy függvényt, azaz a T100 program nem is létezik.

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

2.3. Változók értékének felcserélése

Írj olyan C programot, amely felcseréli két változó értékét, bármiféle logikai utasítás vagy kifejezés násználata nélkül!

Két változó felcserélése segéd változóval:

```
#include <stdio.h>

int main()
{
    int a = 3;
    int b = 5;
    printf("A változók felcserélés előtt: a=%d és b=%d\n", a, b);
    int seged = 0;
    seged = a;
    a = b;
    b = seged;
    printf("A változók felcserélés után: a=%d és b=%d\n", a, b);
}
```

Létrehozunk egy int main() függvényt. Deklarálunk két változót és értéket adunk nekik. Azért, hogy lássuk az alap felállást először kiiratjuk kimenetre. Deklarálunk egy "segéd" változót, ami segéd változóként fog funkcionálni (bumm meglepetés). A segéd változónak átadjuk értékül az 'a' értékét. Majd az 'a' változónak átadjuk a 'b' értékét, így az egyik változó már megkapta a másik változó értékét anélkül, hogy bármelyiknek az értéke is elveszett volna. Mivel a segéd változó hordozza az 'a' értékét ezért azt átadjuk a 'b' változónak és kész is vagyunk. Biztonság képpen, kiiratjuk, hogy lássuk, tényleg véghez ment sikeresen a két változó cseréje.

Két változó felcserélése kivonás és összeadás segítségével:

```
#include <stdio.h>

int main()
{
    int a=5;
    int b=1;
    printf("A kezdő érték: a=%d és b=%d\n", a, b);
    a=a+b;
    b=a-b;
    a=a-b;
    printf("A csere utáni érték: a=%d és b=%d\n", a, b);
}
```

Létrehozunk egy int main() függvényt. Deklarálunk két változót és értéket adunk nekik. Azért, hogy lássuk az alap felállást először kiiratjuk kimenetre. Az 'a' változónak értékül adjuk a két változó jelenlegi értékeinek az összegét: a=5+1 azaz 6. A 'b' változónak értékül adjuk a két változó jelenlegi értékeinek a különbségét: b=6-1 azaz 5. A 'b' változó már meg is kapta az 'a' változó eredeti értékét. Az 'a' változónak értékül adjuk a két változó jelenlegi értékeinek a különbségét: a = 6-5 azaz 1. Így tehát kész is vagyunk és még külön segéd változót sem kellett használnunk ezzel is kevesebb tárhelyet foglal el a programunk!

Két változó felcserélése szorzás és osztás segítségével:

```
#include <stdio.h>

int main()
{
    int a=4;
    int b=3;
    printf("A kezdő érték: a=%d és b=%d\n", a, b);
    a=a*b;
    b=a/b;
    a=a/b;
    printf("Csere utáni érték: a=%d és b=%d\n", a, b);
}
```

Létrehozunk egy int main() függvényt. Deklarálunk két változót és értéket adunk nekik. Azért, hogy lássuk az alap felállást először kiiratjuk kimenetre. Az 'a' változónak értékül adjuk a két változó jelenlegi értékeinek a szorzatát: a=4*3 azaz 12. A 'b' változónak értékül adjuk a két változó jelenlegi értékeinek a hányadosát: b=12/3 azaz 4. A 'b' változó már meg is kapta az 'a' változó eredeti értékét. Az 'a' változónak értékül adjuk a két változó jelenlegi értékeinek a hányadosát: a=12/4 azaz 3. Így tehát kész is vagyunk!

Két változó felcserélése kizáró vagy(exor:'^') segítségével:

```
#include <stdio.h>

int main()
{
    int a=2;
    int b=3;
    printf("A kezdő érték: a=%d és b=%d\n", a, b);
    a = a ^ b;
    b = b ^ a;
    a = a ^ b;
    printf("Csere utáni érték: a=%d és b=%d\n", a, b);
}
```

Létrehozunk egy int main() függvényt. Deklarálunk két változót és értéket adunk nekik. Azért, hogy lássuk az alap felállást először kiiratjuk kimenetre.

2.4. Labdapattogás

Labdapattogtatás if-ekkel:

```
#include <stdio.h>
#include <curses.h>
#include <unistd.h>

int
main ( void )
{
    WINDOW *ablak;
    ablak = initscr ();

    int x = 0; //oszlop
    int y = 0; //sor

    int deltax = 1; //lépésszám az x tengelyen
    int deltay = 1; //lépésszám az y tengelyen

    int mx; //oszlokok száma
    int my; //sorok száma

    for ( ;; ) { //végtelen ciklus segítségével futtatjuk a porgramot
        //hogy sose álljon meg (max ha lelőjük)

        getmaxyx ( ablak, my , mx );

        mvprintw ( y, x, "o" );

        refresh ();
        usleep ( 100000 );

        //clear(); //ha azt szeretnénk, hogy mindenig csak 1
        //labda pattogjon ne hagyjon maga után nyomot
        //, akkor használni kell a clear()-t

        x = x + deltax; //léptetjük az x tengelyen a labdát
        y = y + deltay; //léptetjük az y tengelyen a labdát

        if ( x>=mx-1 ) { // elérte-e a jobb oldalt?
            deltax = deltax * -1;
            //ha elérte akkor megfordítjuk az irányát,
            //vagyis minusz előjelet kap
        }
        if ( x<=0 ) { // elérte-e a bal oldalt?
            deltax = deltax * -1; //ugyanaz
        }
        if ( y<=0 ) { // elérte-e a tetejet?
            deltay = deltay * -1; //ugyanaz
        }
        if ( y>=my-1 ) { // elérte-e a aljat?
            deltay = deltay * -1; //ugyanaz
        }
    }
}
```

```
        }
    }
    return 0;
}
```

Fordítás: gcc labdapatt.c -o main -lncurses

Megoldás videó: <https://bhaxor.blog.hu/2018/08/28/labdapattogas>

2.5. Szóhossz és a Linus Torvalds féle BogoMIPS

Írj egy programot, ami megnézi, hogy hány bites a szó a gépeden, azaz mekkora az int mérete. Használd ugyanazt a while ciklus fejet, amit Linus Torvalds a BogoMIPS rutinjában!

A szóhossz méretének meghatározása:

```
#include <stdio.h>

int main()
{
    int i=1;
    int darab=0;
    while(i!=0)
    {
        i<<=1;
        ++darab;
    }
    printf("A gépünkön a gépi szó ilyen hosszú: %d\n", darab);
}
```

Fordítjuk, futtatjuk és a gépünk ki is adja, hogy 32.
Na de hogyan is működik ez:

Az 'i' intiger-t 32 biten tárolja. 2-es számrendszeren van ábrázolva:

00000000 00000000 00000000 00000001

Ekkor az értéke 1, mivel 2^0 -on az 1. És arra vagyunk kíváncsi, hogy az 1-est hányszor kell balra shiftelni, hogy a végén csak nullák maradjanak. Hogy is néz ki ez a shiftelés: az összes bitet 1-el arréb pakoljuk és az utolsó helyére egy 0 kerül.

1. shift: 00000000 00000000 00000000 00000010 Ekkor az értéke 2, mivel 2^1 -ón az 2
2. shift: 00000000 00000000 00000000 00000100 Ekkor az értéke 4, mivel 2^2 -on az 4
3. shift: 00000000 00000000 00000000 00001000 Ekkor az értéke 8, mivel 2^3 -on az 8

.

.

.

31. shift: 10000000 00000000 00000000 00000000 Ekkor az értéke 4.294967.296 , mivel 2^{31} -en az annyi
32. shift: 00000000 00000000 00000000 00000000 Ekkor az értéke 0, mivel csak nullák vannak.

Ha megfigyeljük, akkor az értéke, a shiftelések során mindenkor a kétszeresére nő. A while ciklusnak az a feltétele az, hogy addig menjen, ameddig az 'i' nem nulla. Vagyis addig megyünk ameddig 0 lesz, így a while hamis lesz, ezért megáll, nem növeli az 'i' értékét tovább.

2.6. Hello, Google!

Írj olyan C programot, amely egy 4 honlapból álló hálózatra kiszámolja a négy lap Page-Rank értékét!

A PageRank az informatikában egy olyan algoritmus, amely hiperlinkekkel összekötött dokumentumokhoz számokat rendel azoknak a hiperlink-hálózatban betöltött szerepe alapján. (Ezt a számot szintén PageRanknek nevezik.) A PageRank a Google internetes keresőmotor legfontosabb eleme. Larry Page és Sergey Brin (a Google alapítói) fejlesztették ki 1998-ban a Stanford Egyetemen. A Google arra a feltételezésre épít, hogy a weboldalak készítői általában azokra az oldalakra linkelnek a saját lapjukról, amiket jónak tartanak, vagyis minden hiperlink felfogható egy-egy szavazatként a céldalatra. Minél több szavazatot kap egy oldal, annál fontosabb, de azt is figyelembe kell venni, hogy a szavazatot leadó oldal mennyire fontos. (Ez egy rekurzív definíció: az a fontos oldal, amire fontos oldalak mutatnak.) A PageRank a fontosság számszerűsítése

```
#include <stdio.h>
#include <math.h>

void
kiir (double tomb[], int db)
{
    int i;
    for (i=0; i<db; i++)
        printf("PageRank [%d]: %lf\n", i, tomb[i]);
}

double tavolsag(double pagerank[], double pagerank_temp[], int db)
{
    double osszeg = 0.0;
    int i;
    for(i=0;i<db;i++)
        osszeg +=abs(pagerank[i] - pagerank_temp[i]);
    return osszeg;
}

int main(void)
{
    double L[4][4] = {
        {0.0, 0.0, 1.0 / 3.0, 0.0},
        {1.0, 1.0 / 2.0, 1.0 / 3.0, 1.0},
        {0.0, 1.0 / 2.0, 0.0, 0.0},
        {0.0, 0.0, 1.0 / 3.0, 0.0}
    };
}
```

```
double PR[4] = {0.0, 0.0, 0.0, 0.0};
double PRv[4] = {1.0 / 4.0, 1.0 / 4.0, 1.0 / 4.0, 1.0 / 4.0};

long int i, j;
i=0; j=0;

for (;;)
{
    for (i=0; i<4; i++)
        PR[i] = PRv[i];
    for (i=0; i<4; i++)
    {
        double temp=0;
        for (j=0; j<4; j++)
            temp+=L[i][j]*PR[j];
        PRv[i]=temp;
    }

    if ( tavolsag(PR, PRv, 4) < 0.0000000001)
        break;
}
kiir (PR, 4);
return 0;

}
```

Megoldás forrása: <https://hu.wikipedia.org/wiki/PageRank>

2.7. 100 éves a Brun téTEL

Írj R szimulációt a Brun téTEL demonstrálására!

A Brun téTEL a ikerprímek reciprokainak sorozatával foglalkozik. Az iker prím két egymás követő prím, amelyeknek különbsége kettő. Ezeknek a számoknak vesszük a reciprokát, majd ha ezeknek vesszük a végtelen sorozatát akkor a Brun-téTEL szerint konvegrálni fog egy számhoz.

A következő programhoz szükséges még telepítjük a matlab csomagot. Lásd: install.packages("matlab"). Ezután meghívjuk : library(matlab). Aztán dolgozhatunk is... /A kódöt ha egy az egyben így átadjuk a gépnek, akkor utána az 'stp' funkcióként működni fog/

```
stp <- function(x)
{
    primes = primes(x)
    diff = primes[2:length(primes)]-primes[1:length(primes)-1]
    idx = which(diff==2)
    t1primes = primes[idx]
    t2primes = primes[idx]+2
```

```
rt1plust2 = 1/t1primes+1/t2primes  
return(sum(rt1plust2))  
}
```

Na fassuk át a kódot:

1. A primes(x) visszaadja x-ig a prímszámokat

```
> primes(50)  
[1] 2 3 5 7 11 13 17 19 23 29 31 37 41 43 47
```

Ezt a vektort átadjuk a primes-nek, így tudunk rá hivatkozni.

2. Ezzel számoljuk ki a két egymást követő prím különbségét:

```
diff = primes[2:length(primes)]-primes[1:length(primes)-1]
```

primes[2:length(primes)]: 2. tagtól a vektor hosszúságáig írja ki a vektorokat, vagyis az 1. elem kivételével az összeset.

```
> primes[2:length(primes)]  
[1] 3 5 7 11 13 17 19 23 29 31 37 41 43 47
```

primes[1:length(primes)-1]: az összes tagot kiiratja az utolsó tag kivételével.

```
> primes[1:length(primes)-1]  
[1] 2 3 5 7 11 13 17 19 23 29 31 37 41 43
```

Ha így kivonjuk a két vektort akkor az n-edik tagból kivonjuk n-1-edik tagot és megkapjuk az egymást követő prímszámok különbségét. Azt az esetet keressük, ahol az érték 2.

```
idx = which(diff==2)
```

Ez lesz az 'idx' változó. Ezek helyén lévő prímekre van szükségünk.

```
t1primes = primes[idx]  
t2primes = primes[idx]+2
```

A plusz kettő azért kell, mert ugye a prím plusz az iker párra kell, így egyszerűen csak hozzáadunk kettőt.

```
> t1primes  
[1] 3 5 11 17 29 41  
> t2primes  
[1] 5 7 13 19 31 43
```

Utána nézzük a reciprokjainak összegét, amelyet letárolunk az 'rt1plust2' változóba.

```
> rt1plust2 = 1/t1primes+1/t2primes  
> rt1plust2  
[1] 0.53333333 0.34285714 0.16783217 0.11145511 0.06674082 ←  
0.04764606
```

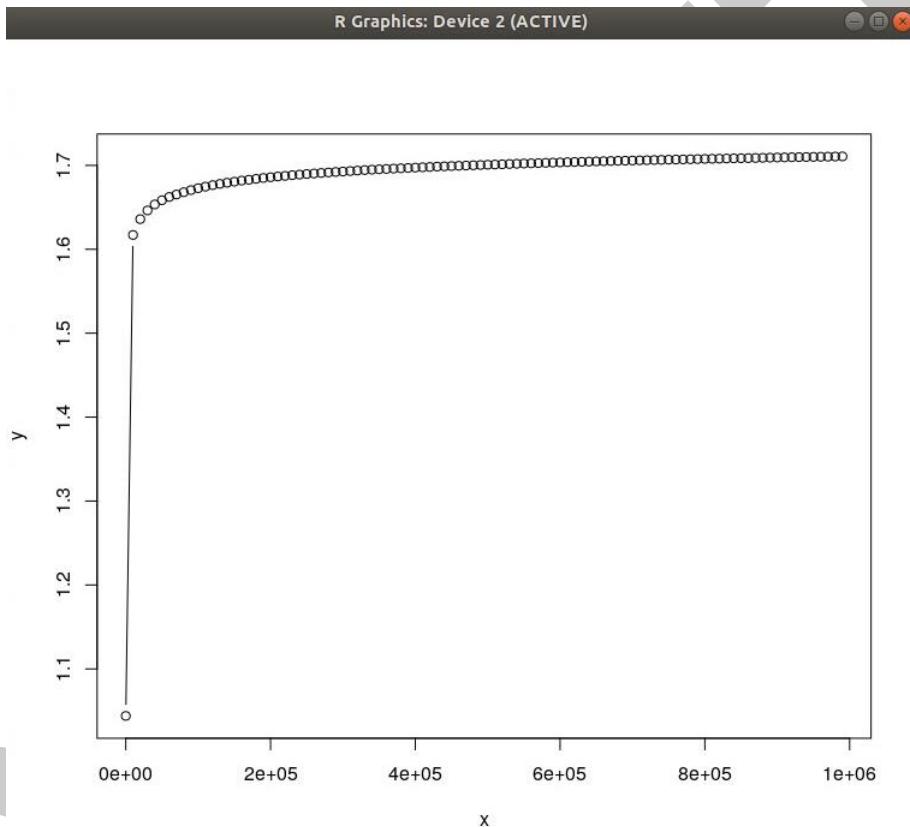
És végül ezeket visszatérő értéknek összegezzük:

```
return(sum(rt1plust2))
```

Miután az egész programot beadtuk funkcióként a gépnek, ha következőt lefuttatva megláthatjuk

```
> x=seq(13, 1000000, by=10000)
> y=sapply(x, FUN = stp)
> plot(x,y,type="b")
```

Ezt a parancssort lefuttatva egy ablak ugrik fel, amin egy grafikon lesz ábrázolva. Ez a grafikon az x tengelyen az összeadott elemek számát, az y tengelyen pedig az összeget ábrázolja. Láthatjuk, hogy a grafikon eléggé erősen konvergál.

Végtelen sok prím szám van? Nem tudhatjuk... Az összegük tényleg egy számhoz fognak tartani? Sejthetjük... ez mind mind nem biztos de egy majdnemnek megteszi.

Megoldás videó: <https://youtu.be/xbYhp9G6VqQ>

Megoldás forrása: https://gitlab.com/nbatfaibhax/blob/master/attention_raising/Primek_R

2.8. A Monty Hall probléma

Írj R szimulációt a Monty Hall problémára!

A Monty Hall probléma egy régebben játszott "Áll az alku?" TV műsorból származott. A játékban volt 3 ajtó, ezen belül 1 ajtó mögött egy vadonatúj sportkocsi, 2 mögött meg nem volt nyeremény. A műsorvezető Monty Hallnak nevezték, innen jött a neve a problémának. A játékosnak választania kellett egy ajtót a 3

közül. Az ajtót még nem nyitották ki. Ezután a műsorvezető is választott egy ajtót, amelyet kinyitnak, és amögött az ajtó mögött nem volt a nyeremény. Ekkor a játékos választhatott, hogy marad-e az eredetileg választott ajtónál, vagy megváltoztatja a választását a még nem választott ajtóra.

```
kiserletek_szama=10000000
kiserlet = sample(1:3, kiserletek_szama, replace=T)
jatekos = sample(1:3, kiserletek_szama, replace=T)
musorvezeto=vector(length = kiserletek_szama)

for (i in 1:kiserletek_szama) {
  if(kiserlet[i]==jatekos[i]){
    mibol=setdiff(c(1,2,3), kiserlet[i])
  }else{
    mibol=setdiff(c(1,2,3), c(kiserlet[i], jatekos[i]))
  }
  musorvezeto[i] = mibol[sample(1:length(mibol),1)]
}

nemvaltoztatesnyer= which(kiserlet==jatekos)
valtoztat=vector(length = kiserletek_szama)

for (i in 1:kiserletek_szama) {
  holvalt = setdiff(c(1,2,3), c(musorvezeto[i], jatekos[i]))
  valtoztat[i] = holvalt[sample(1:length(holvalt),1)] }

valtoztatesnyer = which(kiserlet==valtoztat)

sprintf("Kiserletek szama: %i", kiserletek_szama)
length(nemvaltoztatesnyer)
length(valtoztatesnyer)
length(nemvaltoztatesnyer)/length(valtoztatesnyer)
length(nemvaltoztatesnyer)+length(valtoztatesnyer)
```

A program 10.000.000 eseten keresztül vizsgálja, hogy hány esetben nyer a játékos ha nem vált és hány esetben ha igen. Miután lefuttatjuk, megkapjuk, hogy:

```
> length(nemvaltoztatesnyer)
[1] 3334756
> length(valtoztatesnyer)
[1] 6665244
```

Mint látható, majdnem kétszer több esetben jön be az, ha változtatunk a választásunkon. De vajon miért van ez így? Az ajtókon 1/3 valószínűség van arra, hogy a nyeremény mögötte van. Azzal, hogy kiválasztunk egy ajtót, 1/3 esélyünk van arra, hogy a nyeremény ott van, és 2/3 esély arra, hogy a többi mögött van. Miután a műsorvezető kinyitja a másik két ajtó közül az egyiket - és az nem nyerő - ezért a 2/3 esély "összeszűkül" egy ajtóra. Ezért éri meg jobban, ha változtatunk és ez statisztikailag is kimutatható. Nem biztos, hogy a másik ajtó mögött lesz a nyeremény, de nagyobb az esély arra, hogy ott lesz mint hogy nem.

Megoldás videó: https://bhaxor.blog.hu/2019/01/03/erdos_pal_mit_keresett_a_nagykonyvben_a_monty_hall-paradoxon_kapcsan

Megoldás forrása: https://gitlab.com/nbatfai/bhax/tree/master/attention_raising/MontyHall_R

3. fejezet

Helló, Chomsky!

3.1. Decimálisból unárisba átváltó Turing gép

Állapotátmenet gráfjával megadva írd meg ezt a gépet!

```
#include "std_lib_facilities.h"

int main()
{
    int dec = 0;
    cout << "Szám decimálisban: ";
    cin >> dec;
    cout << "Szám unárisban: ";
    for ( dec ; dec>0 ; --dec)
    {
        cout << "1";
    }
}
```

Decimális számrendszeret használunk a minden napokban. Az unáris számrendszer az 1-es számrendszer. minden számrendszernek annyi eleme van amennyi maga a számrendszer. Például: kettesszámrendszer: 0, 1; hármaszámrendszer: 0, 1, 2. Az egyesszámrendszernek egyetlen egy eleme van ami az 1. Decimálisból úgy váltunk unárisba, hogy annyi 1-est írunk le amennyi az értéke a számnak.

A kód egy egyszerű átváltást hoz létre. A main függvényben bekérjük a decimális számot amelyet elmentünk egy dec nevű integer változóban. Majd egy for ciklusban a szám maga a feltételadó. Mindig mikor leírunk egy egyest csökkentjük a számot, és ezt addig csináljuk amíg maga a szám el nem éri a 0-t

Tutoriál: Mátravölgyi Adrián

3.2. Az $a^n b^n c^n$ nyelv nem környezetfüggetlen

Mutass be legalább két környezetfüggő generatív grammatikát, amely ezt a nyelvet generálja!

- S, X, Y „változók”
- a, b, c „konstansok”
- $S \rightarrow abc, S \rightarrow aXbc, Xb \rightarrow bX, Xc \rightarrow Ybcc, bY \rightarrow Yb, aY \rightarrow aaX, aY \rightarrow aa$
- Első verzió:

S-ből indulunk ki

S ($S \rightarrow aXbc$)

aXbc ($Xb \rightarrow bX$)

abXc ($Xc \rightarrow Ybcc$)

abYbcc ($bY \rightarrow Yb$)

aYbbcc ($aY \rightarrow aa$)

aabbcc

- Második verzió:

S ($S \rightarrow aXbc$)

aXbc ($Xb \rightarrow bX$)

abXc ($Xc \rightarrow Ybcc$)

abYbcc ($bY \rightarrow Yb$)

aYbbcc ($aY \rightarrow aaX$)

aaXbcc ($Xb \rightarrow bX$)

aabXbcc ($Xb \rightarrow bX$)

aabbXcc ($Xc \rightarrow Ybcc$)

aabbYbcc ($bY \rightarrow Yb$)

aabYbbccc ($bY \rightarrow Yb$)

aaYbbbccc ($aY \rightarrow aa$)

aaabbccc

3.3. Hivatkozási nyelv

A [KERNIGHANRITCHIE] könyv C referencia-kézikönyv/Utasítások melléklete alapján definiál BNF-ben a C utasítás fogalmát! Majd mutass be olyan kódcsipeteket, amelyek adott szabvánnyal nem fordulnak (például C89), mással (például C99) igen.

```
#include <stdio.h>

int main()
{
for(int i=1; i<10; i++) {
printf("Lefutott ");
}
}
```

Fordítás: gcc c89_c99.c -o main -std=c99 vagy gcc c89_c99.c -o main -std=c89 függően attól, hogy melyik szabványt szeretnénk megnézni.

Az alábbi kódcsipetben egy for ciklusban egyszerűen megmutatható, hogy van olyan kódfajta amely adott szabvánnyal nem, de másik szabvánnyal lefordul. A lényege a kódban az i változó deklarálása. A c99 szabványban megengedett, hogy a for ciklus argumentumaiban deklaráljuk a változót, ami paraméterként szolgál, azonban a c89 szabványban nem megengedett, csak is ha a for ciklus előtt deklaráljuk.

3.4. Saját lexikális elemző

Írj olyan programot, ami számolja a bemenetén megjelenő valós számokat! Nem elfogadható olyan megoldás, amely maga olvassa betűnként a bemenetet, a feladat lényege, hogy lexert használunk, azaz óriások vállán állunk és ne kispályázzunk!

```
%{
#include <stdio.h>
int realnumbers = 0;
%
digit [0-9]
%%
{digit}*(\.{digit}+) ? {++realnumbers;
printf("[realnum=%s %f]", yytext, atof(yytext));}
%
int
main ()
{
yylex ();
printf("The number of real numbers is %d\n", realnumbers);
return 0;
}
```

Lexer használatával a fent látható kód megíródik C-ben. Ez a program egy ömlesztett szövegből kiszűri a valós számokat. A kód 3 részből áll.

Az első részben (ami a két kapcsos zárójel közt található) a C forráskódba kerülő részek vannak. Szükséges az #include mivel printf-eltíeni szeretnénk. Mivel szeretnénk számolni, hogy hány számot olvas be a program, ezért egy számlálót deklarálunk. Az első résznek a végén találhatók a defeníciók. A digit azt határozza meg, az intervallumban meghatározott számjegyek lesznek a digitok.

A második részben következnek a fordítási szabályok. A csillag jelöli, hogy az előtte álló "digit"- amelyet már definiáltunk - tetszőleges számban szerepelhet. Mivel szükségünk van magára a '.' karakterre ezért elő kell helyeznünk egy védő karaktert, ami azt funkcionálja, hogy a joker karaktert nem tekinti joker karakternek. Világos. A következő digit után szereplő '+' jel pedig azt jelenti, hogy akármennyi digit szereplhet de legalább egy. Azért van a második tag bezárójelezve, mivel lehet, hogy van rá szükség és lehet, hogy nincs. Ezután található egy tabulátorral elválasztott C forráskódjel, amely az jelenti, hogy a valósszám számlálót növeljük eggyel. Azután printf segítségével kiiratjuk stringként (%s) és számként (%f) is egyaránt. Az atof függvény, konvertálja stringet double lebegőpontos számmá.

A kód harmadik része maga a program. Az yylex-el hívjuk a lexikális elemzőt, majd ha lefutott kiiratjuk a valósszámok számát.

Szükséges ehhez a programhoz telepítenünk a flexhez tartozó csomagokat: sudo apt install flex

Lexelés: lex -o realnumber.c realnumber.l

Fordítás: gcc realnumber.c -o realnumber -lfl

Például:

```
abc3.57de43fghi24.68jkl
abc [realnum=3.57 3.570000]de [realnum=43 43.000000]fghi [realnum ←
=24.68 24.680000]jkl
```

3.5. l33t.l

Lexelj össze egy l33t ciphert!

```
%{
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <time.h>
#include <ctype.h>

#define L337SIZE (sizeof l337d1c7 / sizeof (struct cipher))

struct cipher {
    char c;
    char *leet[4];
} l337d1c7 [] = {

{'a', {"4", "4", "@", "/-\\"}}, 
{'b', {"b", "8", "|3", "|}"}, 
{'c', {"c", "(", "<", "{"}}, 
{'d', {"d", "|)", "[", "|}"}, 
{'e', {"3", "3", "3", "3"}}, 
{'f', {"f", "|=", "ph", "|#"}}, 
{'g', {"g", "6", "[", "+"]}, 
{'h', {"h", "4", "|-", "[ - ]"}}, 
{'i', {"1", "1", "|", "!"}},
```

```
{'j', {"j", "7", "_|", "/_"}},  
'k', {"k", "|<", "1<", "|{"}},  
'l', {"l", "1", "|", "|_"}},  
'm', {"m", "44", "(V)", "\\\\"},  
'n', {"n", "|\\|", "/\\/", "/V"}},  
'o', {"0", "0", "()", "[]"}},  
'p', {"p", "/o", "|D", "|o"}},  
'q', {"q", "9", "O_", "(,)"}},  
'r', {"r", "12", "12", "|2"}},  
's', {"s", "5", "$", "$"}},  
't', {"t", "7", "7", "'|'"}}},  
'u', {"u", "|_|", "(_)", "[_]"}},  
'v', {"v", "\\/", "\\\\", "\\\\"}}},  
'w', {"w", "VV", "\\\\"}, "(/\\)"}},  
'x', {"x", "%", ")("}"),  
'y', {"y", "", "", ""}}},  
'z', {"z", "2", "7_", ">_"}},  
  
'0', {"D", "0", "D", "0"}},  
'1', {"I", "I", "L", "L"}},  
'2', {"Z", "Z", "Z", "e"}},  
'3', {"E", "E", "E", "E"}},  
'4', {"h", "h", "A", "A"}},  
'5', {"S", "S", "S", "S"}},  
'6', {"b", "b", "G", "G"}},  
'7', {"T", "T", "j", "j"}},  
'8', {"X", "X", "X", "X"}},  
'9', {"g", "g", "j", "j"}}  
  
// https://simple.wikipedia.org/wiki/Leet  
};  
  
%}  
%%  
. {  
  
    int found = 0;  
    for(int i=0; i<L337SIZE; ++i)  
    {  
  
        if(l337d1c7[i].c == tolower(*yytext))  
        {  
  
            int r = 1+(int)(100.0*rand()/(RAND_MAX+1.0));  
  
            if(r<91)  
                printf("%s", l337d1c7[i].leet[0]);  
            else if(r<95)  
                printf("%s", l337d1c7[i].leet[1]);  
            else if(r<98)
```

```
    printf("%s", 1337d1c7[i].leet[2]);
else
    printf("%s", 1337d1c7[i].leet[3]);

found = 1;
break;
}

}

if(!found)
printf("%c", *yytext);

}
%%

int
main()
{
    srand(time(NULL)+getpid());
    yylex();
    return 0;
}
```

Lexelés: lex -o l337d1c7.c l337d1c7.1

Fordítás: gcc l337d1c7.c -o l337d1c7 -lfl

Egy olyan struktúrát képez a kód, amely betűket különböző, hasonló karakterekre cserél át. A kód megint három részből áll.

A kód első részében található egy struktúra amelyben deklarálunk egy char c betűt. Ebből készítünk egy l337d1c7 [] tömböt. Nem adunk meg neki elemszámot hanem feltöljük az utána következő elemekkel. Ezek voltak a definíciók.

A kód második részében található egy forciklus, amelyben a nagybetűket átváltja kisbetűkre. Aztán megnézi, hogy egyenlő-e a tömb i-edik elemének a .c részével. Az i-vel végigmegyünk a tömböt feltöltő sorokon, és keresem a .c részét vagyis magát a betűt. Ha feltétel teljesült akkor megtörténik egy random szám generálás, amely 0-tól 100-ig terjedhet. Ha 91-nél kisebb akkor az első elemet fogja választani, ha 95 nél kisebb akkor a második elemet fogja választani, és így tovább. Ha megtalálta akkor found = 1, ha nem pedig visszaírja az eredeti betűt

A kód harmadik részében következik a forráskód. Inicializál egy random számot. Aztán indítja a parcolást, a lexikális elemzést és ugye akkor indul el a szabály rész.

3.6. A források olvasása

Hogyan olvasod, hogyan értelmezed természetes nyelven az alábbi kódcsipeteket? Például

```
if(signal(SIGINT, jelkezelő)==SIG_IGN)
    signal(SIGINT, SIG_IGN);
```

Ha a SIGINT jel kezelése figyelmen kívül volt hagyva, akkor ezen túl is legyen figyelmen kívül hagyva, ha nem volt figyelmen kívül hagyva, akkor a jelkezelő függvény kezelje. (Miután a **man 7 signal** lapon megismertem a SIGINT jelet, a **man 2 signal** lapon pedig a használt rendszerhívást.)

Bugok

Vigyázz, sok csipet kerülendő, mert bugokat visz a kódba! Melyek ezek és miért? Ha nem megy ránézésre, elkapja valamelyiket esetleg a *splint* vagy a *frama*?

i.

```
if(signal(SIGINT, SIG_IGN) !=SIG_IGN)
    signal(SIGINT, jelkezelő);
```

ii. Egy for ciklus amely i=0-tól, ameddig i kisebb mint 5, i-t növeli eggyel.

```
for(i=0; i<5; ++i)
```

iii. Hibás az i növelése.

```
for(i=0; i<5; i++)
```

iv. Hibás az i növelése. Egyébként for ciklus, amely i=0-tól indul és addig megy míg i el nem éri az 5-öt, a tömb i-edik eleme egyenlő lesz i+1-el.

```
for(i=0; i<5; tomb[i] = i++)
```

v.

```
for(i=0; i<n && (*d++ = *s++); ++i)
```

vi. Az f függvény két operandosú. Először kiiratja az 'a' és az 'a'-ra rakkövetkező elem együttesével meghatározott függvényértéket, majd fordítva.

```
printf("%d %d", f(a, ++a), f(++a, a));
```

vii. Kiiratja az f függvény 'a'-n kapott értékét és magát az 'a' változót.

```
printf("%d %d", f(a), a);
```

viii.

```
printf("%d %d", f(&a), a);
```

3.7. Logikus

Hogyan olvasod természetes nyelven az alábbi Ar nyelvű formulákat?

Minden x-hez van olyan y, ahol x kisebb mint y és y prím

```
$ (\forall x \exists y ((x < y) \wedge (y \text{ prim}))) $
```

Minden x-hez van olyan y, ahol x kisebb mint y és y prím és y-ra rákövetkező 2. szám prím.

```
$ (\forall x \exists y ((x < y) \wedge (y \text{ prim}) \wedge (\text{SSy} \text{ prim})) \leftrightarrow ) $
```

Létezik y, ahol minden x prím vagy x kisebb mint y

```
$ (\exists y \forall x (x \text{ prim}) \supset (x < y)) $
```

Létezik y, ahol minden x nagyobb mint y, vagy x nem prím.

```
$ (\exists y \forall x (y < x) \supset \neg (x \text{ prim})) $
```

Megoldás videó: <https://youtu.be/ZexiPy3ZxsA>, https://youtu.be/AJSXOQFF_wk

/forall x: minden x

/exist x: létezik olyan x

/wedge: és

/supset: vagy

/Sx: x-re rákövetkező szám, innen jön, hogy ahány 'S'-t írunk a változó elő, a ahanyadik rákövetkező tagra vagyunk kiváncsiak.

/neg: nem, azaz tagadás

/text: szöveg formátum

3.8. Deklaráció

Vezesd be egy programba (forduljon le) a következőket:

- egész

```
int a;
```

- egészre mutató mutató

```
int *b = &a;
```

- egész referenciaja

```
int &r = a;
```

- egészek tömbje

```
int c[5];
```

- egészek tömbjének referenciaja (nem az első elemé)

```
int (&r)[5] = c;
```

- egészre mutató mutatók tömbje

```
int *d[5];
```

- egészre mutató mutatót visszaadó függvény

```
int *h();
```

- egészre mutató mutatót visszaadó függvényre mutató mutató

```
int *(*l)();
```

- egészet visszaadó és két egészet kapó függvényre mutató mutatót visszaadó, egészet kapó függvény

```
int (*v(int c))(int a, int b)
```

- függvénymutató egy egészet visszaadó és két egészet kapó függvényre mutató mutatót visszaadó, egészet kapó függvényre

```
int (*(*z)(int))(int, int);
```

DRAFT

4. fejezet

Helló, Caesar!

4.1. double ** háromszögmátrix

Írj egy olyan `malloc` és `free` párost használó C programot, amely helyet foglal egy alsó háromszög mátrixnak a szabad tárban!

Megoldás videó: <https://youtu.be/1MRTuKwRsB0>, <https://youtu.be/RKbX5-EWpzA>.

Megoldás forrása: bhaxx/thematic_tutorials/bhaxx_textbook_IgyNeveldaProgramozod/Caesar/tm.c

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

int
main ()
{
    int nr = 5;
    double **tm;

    if ((tm = (double **) malloc (nr * sizeof (double *))) == NULL)
    {
        return -1;
    }

    for (int i = 0; i < nr; ++i)
    {
        if ((tm[i] = (double *) malloc ((i + 1) * sizeof (double))) == NULL)
        {
            return -1;
        }
    }

    for (int i = 0; i < nr; ++i)
        for (int j = 0; j < i + 1; ++j)
```

```
tm[i][j] = i * (i + 1) / 2 + j;

for (int i = 0; i < nr; ++i)
{
    for (int j = 0; j < i + 1; ++j)
        printf ("%f, ", tm[i][j]);
    printf ("\n");
}

tm[3][0] = 42.0;
(*(tm + 3))[1] = 43.0; // mi van, ha itt hiányzik a külső ()
*(tm[3] + 2) = 44.0;
*(*(tm + 3) + 3) = 45.0;

for (int i = 0; i < nr; ++i)
{
    for (int j = 0; j < i + 1; ++j)
        printf ("%f, ", tm[i][j]);
    printf ("\n");
}

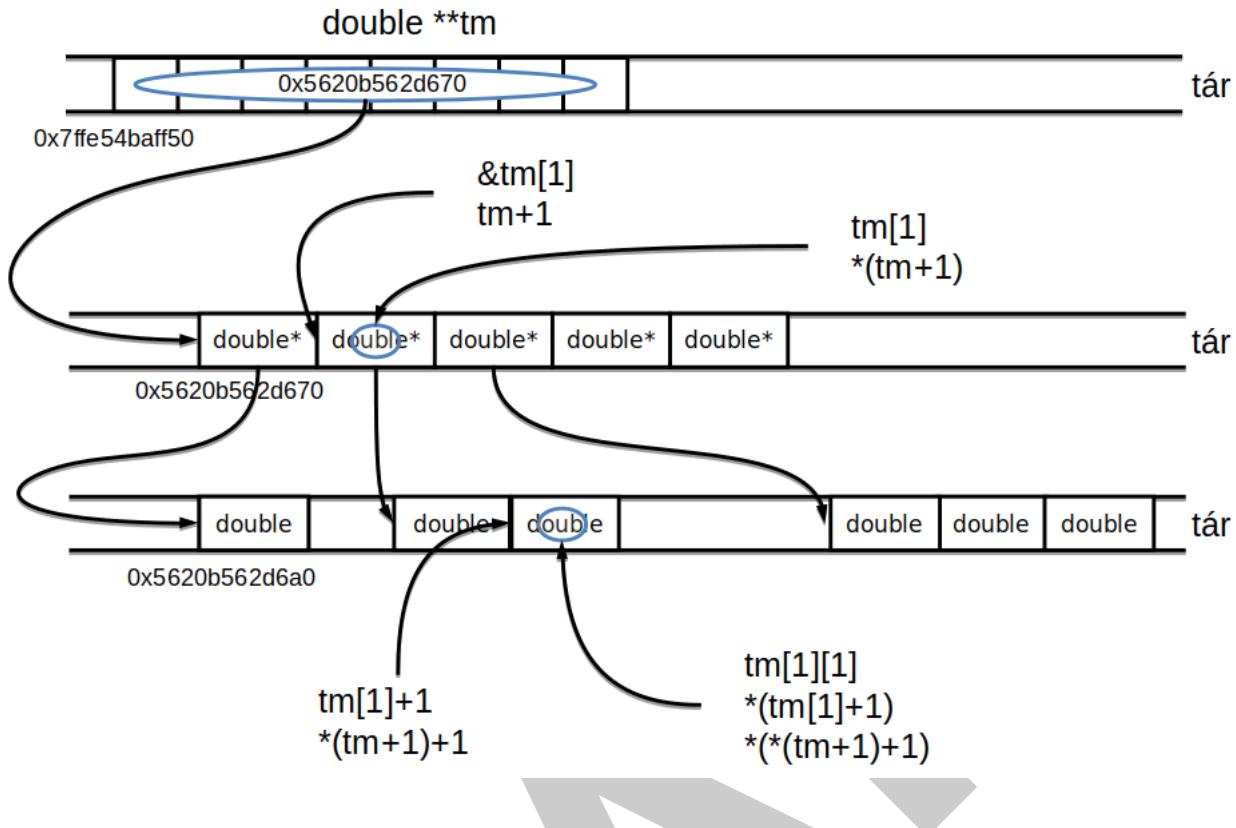
for (int i = 0; i < nr; ++i)
    free (tm[i]);

free (tm);

return 0;
}
```

A program egy alsó háromszögmátrixot hoz létre, aminek a lényege, hogy a főátló alatt találhatóak csak elemek. Miután fordítjuk és futtatjuk ezt kapjuk:

```
0x7ffc55f9fb00
0x557a4625b670
0x557a4625b6a0
0.000000,
1.000000, 2.000000,
3.000000, 4.000000, 5.000000,
6.000000, 7.000000, 8.000000, 9.000000,
10.000000, 11.000000, 12.000000, 13.000000, 14.000000,
0.000000,
1.000000, 2.000000,
3.000000, 4.000000, 5.000000,
42.000000, 43.000000, 44.000000, 45.000000,
10.000000, 11.000000, 12.000000, 13.000000, 14.000000,
```


4.2. C EXOR titkosító

```
#include <stdio.h>
#include <unistd.h>
#include <string.h>

#define MAX_KULCS 100
#define BUFFER_MERET 256

int
main (int argc, char **argv)
{
    char kulcs[MAX_KULCS];
    char buffer[BUFFER_MERET];

    int kulcs_index = 0;
    int olvasott_bajtok = 0;

    int kulcs_meret = strlen (argv[1]);
    strncpy (kulcs, argv[1], MAX_KULCS);

    while ((olvasott_bajtok = read (0, (void *) buffer, BUFFER_MERET)))
    {
        for (int i = 0; i < olvasott_bajtok; ++i)
            // XOR logic here
    }
}
```

```

{
    buffer[i] = buffer[i] ^ kulcs[kulcs_index];
    kulcs_index = (kulcs_index + 1) % kulcs_méret;

}

write (1, buffer, olvasott_bajtok);

}
}

```

Fordítás: gcc exor_tor.c -o main

Futtatás:

```
./main 56789012 < tiszta.txt > titkos.txt
```

Befile:

A processz és a szál olyan absztrakciók, amelyeket egy program teremt meg számunkra, az ope rációs rendszer, azaz a kernel. A konkrétabb tárgyalás kedvéért gondoljunk most egy saját C programunkra! Ha papíron, vagy a monitoron egy szerkesztőben nézegetjük a forrását, akkor valami élettelen dolgot vizsgálunk, amelyben látunk lexikális és szintaktikai egységeket, u tasításokat, blokkokat, függvényeket; nem túl érdekes. Ha lefordítjuk és futtatjuk, akkor v iszont már valami élő dolgot vizsgálhatunk, ez a processz, amely valahol ott van a tárban. Ennek a tárterületnek az elején a program környezete, a parancssor argumentumai, a lokális változóterülete és a paraméterátadás bonyolítására szolgáló veremterüle található, amelyet a dinamikusan foglalható területe, a halom követ. Majd jön az inicializált globális és statikus változóit hordozó adat szegmens és az iniciálatlan BSS. Végül jön a kódszegmense, majd a konstansai. Ennek a tárterületnek a kernelben is van egy vetülete, ez a PCB.hogy

Kifile:

A titkosított szöveg láthatóan emberi fogyasztásra alkalmatlan. A dekódoláshoz nem kell mást tennie az Olvasónak, mint újra futtatni a programot ugyanazzal a kulccsal, de most bemenetként az iménti futtatáskor elkészített titkosított szöveget beleirányítva:

```
/main 56789012 < titkos.txt > tiszta.txt
```

Az ASCII jelkészlet szövegkaraktereit előjel nélküli egész számokra képez le. minden jelhez tartozik egy bináris 8 biten tárolt érték. Ezt az értéket ha exorral törjük akkor egy másik értéket kapunk és ez már egy másik karakterhez fog tartozni. Ezt minden karakterrel megtesszük és így titkosítva is van a szövegünk.

Megoldás forrása:https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2011-0063_01_parhuzamos_prog_linux/-ch05s02.html

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

4.3. Java EXOR titkosító

Írj egy EXOR titkosítót Java-ban!

A kizárt vagyos titkosítás során a titkosítandó szöveg bájtjait lefedjük a titkosító kulcs bájtjaival és az egymás alá eső biteken végrehajtunk egy kizárt vagy műveletet. A kizárt vagy 1 értéket ad, ha a két bit különböző és 0 értéket, ha megegyező.

```
public class ExorTitkosító {  
  
    public ExorTitkosító(String kulcsSzöveg,  
                         java.io.InputStream bejövőCsatorna,  
                         java.io.OutputStream kimenőCsatorna)  
        throws java.io.IOException {  
  
        byte [] kulcs = kulcsSzöveg.getBytes();  
        byte [] buffer = new byte[256];  
        int kulcsIndex = 0;  
        int olvasottBájtok = 0;  
  
        while((olvasottBájtok =  
               bejövőCsatorna.read(buffer)) != -1) {  
  
            for(int i=0; i<olvasottBájtok; ++i) {  
                buffer[i] = (byte)(buffer[i] ^ kulcs[kulcsIndex]);  
                kulcsIndex = (kulcsIndex+1) % kulcs.length;  
            }  
  
            kimenőCsatorna.write(buffer, 0, olvasottBájtok);  
        }  
    }  
    public static void main(String[] args) {  
        try {  
            new ExorTitkosító(args[0], System.in, System.out);  
        } catch(java.io.IOException e) {  
            e.printStackTrace();  
        }  
    }  
}
```

A külső while ciklus buffer tömbönként addig olvassa a bemenetet, amíg csak tudja. A belső for ciklusban helyezzük rá a kulcsot a beolvasott bájtokra a kulcsIndex változó segítségével, majd végrehajtjuk a kizárt vagy műveletet, az eredmény a buffer tömbben keletkezik, amit végül a kimenetre írunk.

Megoldás forrása: https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tkt/javat-tanitok-javat/ch01.html#exor_titkosito

4.4. C EXOR törő

```
#define MAX_TITKOS 4096
#define OLVASAS_BUFFER 256
#define KULCS_MERET 8
#define _GNU_SOURCE

#include <stdio.h>
#include <unistd.h>
#include <string.h>

double
atlagos_szohossz (const char *titkos, int titkos_meret)
{
    int sz = 0;
    for (int i = 0; i < titkos_meret; ++i)
        if (titkos[i] == ' ')
            ++sz;
    return (double) titkos_meret / sz;
}

int
tiszta_lehet (const char *titkos, int titkos_meret)
{
    // a tiszta szöveg valszeg tartalmazza a gyakori magyar szavakat
    // illetve az átlagos szóhossz vizsgálatával csökkentjük a
    // potenciális töréseket

    double szohossz = atlagos_szohossz (titkos, titkos_meret);

    return szohossz > 6.0 && szohossz < 9.0
        && strcasestr (titkos, "hogy") && strcasestr (titkos, "nem")
        && strcasestr (titkos, "az") && strcasestr (titkos, "ha");

}

void
exor (const char kulcs[], int kulcs_meret, char titkos[], int titkos_meret)
{
    int kulcs_index = 0;
    for (int i = 0; i < titkos_meret; ++i)
    {
        titkos[i] = titkos[i] ^ kulcs[kulcs_index];
        kulcs_index = (kulcs_index + 1) % kulcs_meret;
    }
}

int
exor_tores (const char kulcs[], int kulcs_meret, char titkos[], int ←
    titkos_meret)
{
```

```
exor (kulcs, kulcs_meret, titkos, titkos_meret);

return tiszta_lehet (titkos, titkos_meret);
}

int
main (void)
{

char kulcs[KULCS_MERET];
char titkos[MAX_TITKOS];
char *p = titkos;
int olvasott_bajtok;

// titkos fajt berantasa
while ((olvasott_bajtok =
        read (0, (void *) p,
              (p - titkos + OLVASAS_BUFFER <
               MAX_TITKOS) ? OLVASAS_BUFFER : titkos + MAX_TITKOS - ↵
               p)))
p += olvasott_bajtok;

// maradek hely nullazása a titkos bufferben
for (int i = 0; i < MAX_TITKOS - (p - titkos); ++i)
    titkos[p - titkos + i] = '\0';

// összes kulcs eloallitasa
for (int ii = '0'; ii <= '9'; ++ii)
    for (int ji = '0'; ji <= '9'; ++ji)
        for (int ki = '0'; ki <= '9'; ++ki)
            for (int li = '0'; li <= '9'; ++li)
                for (int mi = '0'; mi <= '9'; ++mi)
                    for (int ni = '0'; ni <= '9'; ++ni)
                        for (int oi = '0'; oi <= '9'; ++oi)
                            for (int pi = '0'; pi <= '9'; ++pi)
                            {
                                kulcs[0] = ii;
                                kulcs[1] = ji;
                                kulcs[2] = ki;
                                kulcs[3] = li;
                                kulcs[4] = mi;
                                kulcs[5] = ni;
                                kulcs[6] = oi;
                                kulcs[7] = pi;

                                if (exor_tores (kulcs, KULCS_MERET, ←
                                    titkos, p - titkos))
                                    printf
                                    ("Kulcs: [%c%c%c%c%c%c%c] \nTiszta ←
                                     szoveg: [%s]\n",

```

```

        ii, ji, ki, li, mi, ni, oi, pi, ←
        titkos);

// ujra EXOR-ozunk, igy nem kell egy ←
// masodik buffer
exor (kulcs, KULCS_MERET, titkos, p - ←
titkos);
}

return 0;
}

```

Fordítás: gcc vissza_exor.c -o main -std=c99

Futtatás:

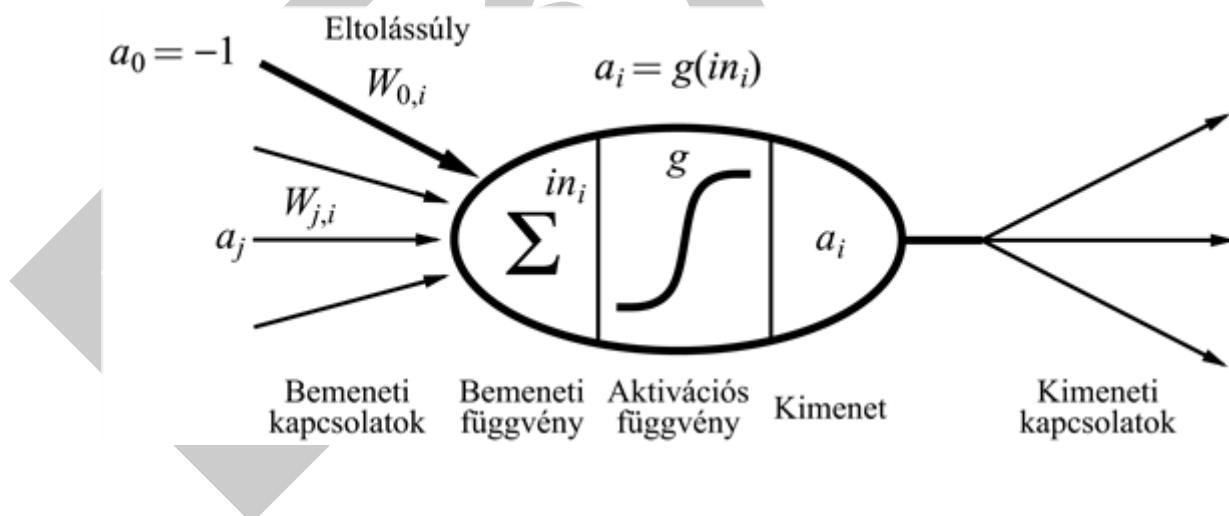
```
time ./main < titkos.txt |grep 5678012
```

Megoldás forrása: https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2011-0063_01_parhuzamos_prog_linux/ch05s02.html

Ebben az esetben végig nézi az összes exorolási lehetőséget. Majd a kódban megadott szavakat keresve állapítja meg, hogy mely exor törés a helyes. Ilyen szavak a: "hogy", "az", "ha", "nem".

4.5. Neurális OR, AND és EXOR kapu

A neurális hálókról lesz szó.

4.1. ábra. A neurális háló egységei

A képen látható egy idegsejt modellje. A neurális hálók irányított kapcsolatokkal összekötött csomópon-tokból vagy egységekből állnak. Az elipszisbe mutató nyílak a más idegsejtekkel beáramló axonok, vagy magából az inputból. A j-edik egységtől az i-edik felé vezető kapcsolat hivatott az aj aktivációt j-től az i-ig terjeszteni. Az a_0 jelen esetben -1, de folytatódik $a_1, a_2 \dots$ és ezeknek is van egy értéke. Ezek a bemeneti

értékek. minden egyes kapcsolat rendelkezik egy hozzá tartozó $W_{j,i}$ numerikus súllyal. Ez határozza meg a kapcsolat erősségét és előjelét. minden egyes i egység először a bemeneteinek egy súlyozott összegét számítja ki:

$$in_i = \sum_{j=0}^n W_{j,i} a_j$$

Egy neuron akkor tüzel, ha a beérkezett súlyozott összeg átlép egy küszöböt.

A kimenetét úgy kapja, hogy ezek után egy g aktivációs függvényt alkalmaz a kapott összegre:

$$a_i = g(in_i) = g\left(\sum_{j=0}^n W_{j,i} a_j\right)$$

Az aktivációs függvénnyel szemben két elvárásunk van. Először az, hogy az egység legyen +1 körüli kimenet, ha a „helyes” bemeneteket kapja, és 0 körüli kimenet, ha „rossz” bemeneteket kap. Másodszor az, hogy az aktiváció legyen nemlineáris, különben az egész neurális háló egy egyszerű lineáris függvényé fajul.

A forráskódokat 'R'-ben fogjuk működtetni.

Neurális OR:

```
library(neuralnet)

a1      <- c(0,1,0,1)
a2      <- c(0,0,1,1)
OR      <- c(0,1,1,1)

or.data <- data.frame(a1, a2, OR)

nn.or <- neuralnet(OR~a1+a2, or.data, hidden=0, linear.output=FALSE,   ←
                  stepmax = 1e+07, threshold = 0.000001)

plot(nn.or)

compute(nn.or, or.data[,1:2])
```

Betöljük a neuralnetes csomagot (library(neuralnet)). Az 'a1'-nek beadjuk a 0,1,0,1-et ; 'a2'-nek a 0,0,1,1-et mert ha megnézzük ha az egymás alatti elemeket 'OR' logikai műveletezzük (0=hamis, 1=igaz), akkor megkapjuk az 'OR'-t.

Ebből adatot csinálunk :

```
or.data <- data.frame(a1, a2, OR)
```

Aztán a neuralnet függvény csinálja meg a neurális hálót R-ben, majd átadjuk neki az adatokat. A tanítás pedig úgy történik, hogy az előtte megadott a1 és a2 segítségével már megtanítjuk, hogy hogy működik

az OR művelet. Azután elkezdi tanítani magát és beállítja a súlyokat. Kijönnek a súlyok és amikor már futtatjuk, befejeződik a tanítás.

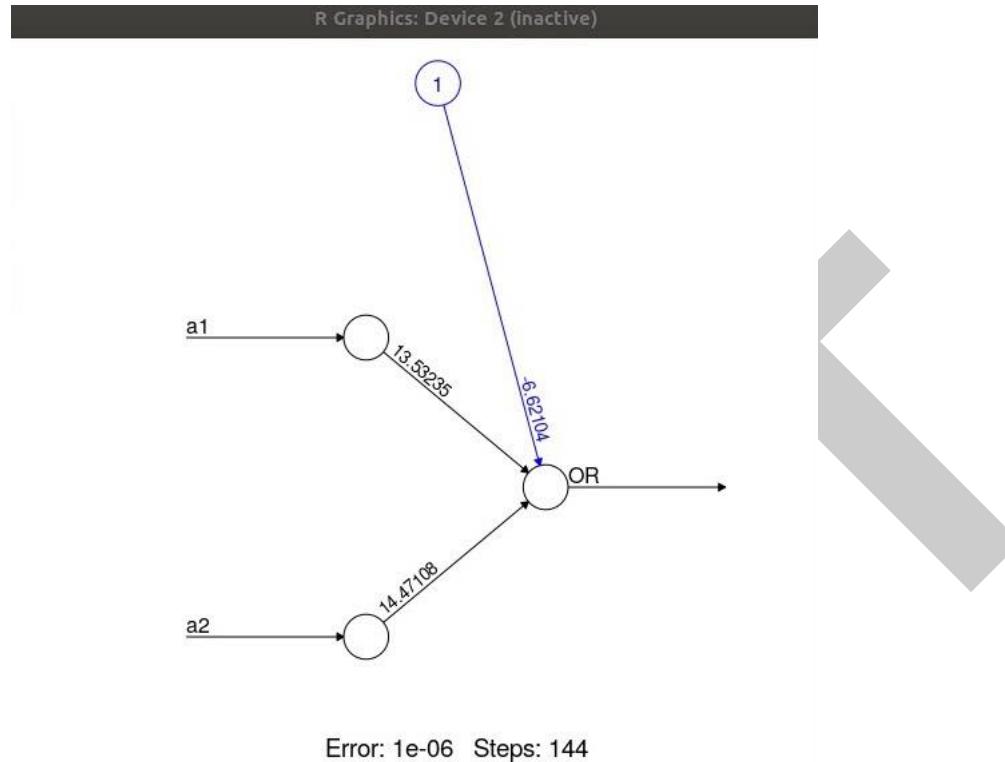
A compute parancssal beadjuk neki, hogy ellenőrizze és adja be neki tényleg az a1 és a2 értékeket:

```
> compute(nn.or, or.data[,1:2])
$neurons
$neurons[[1]]
  a1 a2
[1,] 1  0
[2,] 1  1
[3,] 1  0
[4,] 1  1
```

Ha lejjebb tekerünk, akkor láthatjuk, hogy nem logikai számítást végez, hanem a tört számokkal számol, összead és alkalmazza a 'g' függvényt.

```
$net.result
[,1]
[1,] 0.00133027
[2,] 0.99900454
[3,] 0.99961042
[4,] 1.00000000
```

Láthatjuk, hogy első esetben hamis kellett kapnunk, és tényleg 0-hoz közelítő értéket kapunk. Második és harmadik esetben igazat és 1-hez közelítő értéket kapunk. Negyedik esetben is igazat és ott már konkrétan 1-et kapunk.

Kiiratjuk az 'nn.or'-t:

```
> print(nn.or)
```

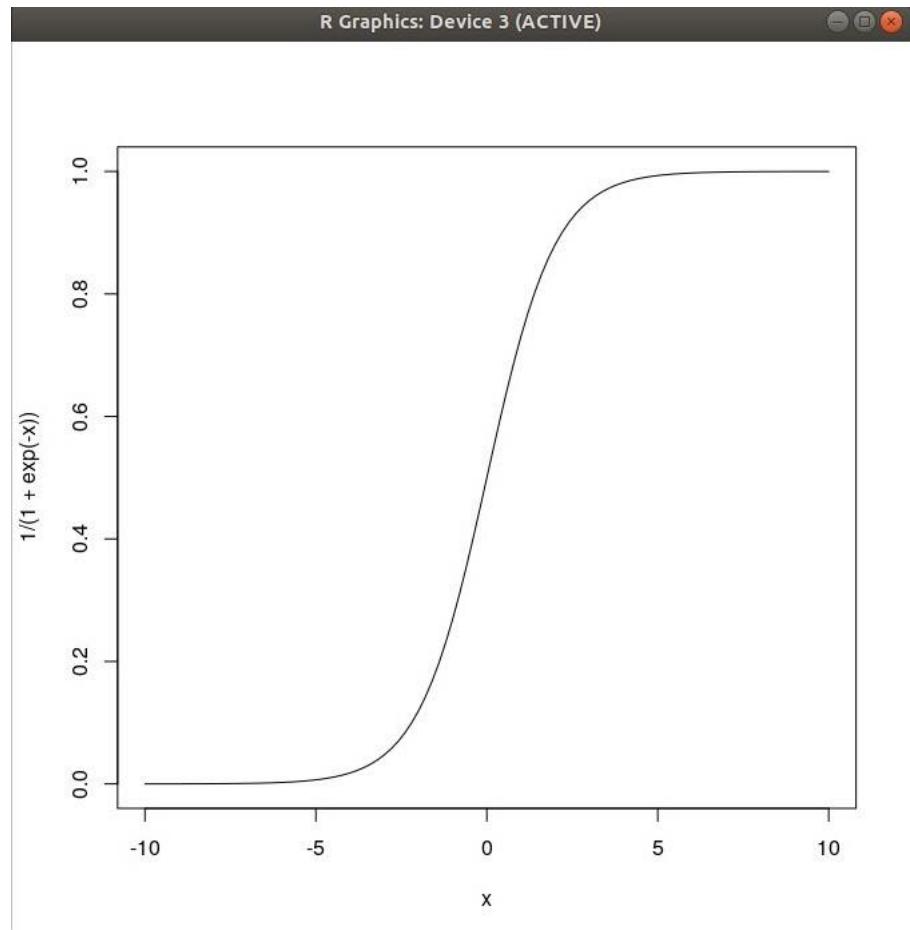
Ebben megtaláljuk az aktivációs függvényt:

```
$act.fct
function (x)
{
  1 / (1 + exp(-x))
}
```

Ha ezt a függvényt ábrázoltatjuk a -10 és 10 intervallumon:

```
> curve(1 / (1 + exp(-x)), from=-10, to=10)
```

Ezt a függvényt kapjuk:

Itt láthatjuk, hogy ha a súlyozott összegek, vagyis a szummák, mondjuk -10, akkor láthatjuk, hogy az x -hez tartozó y , amelyet az aktivációs függvény csinál az összegből, leviszi 0-ra. Ha mondjuk 0 jön ki, akkor láthatjuk, hogy olyan 0,5 körű érték jön ki, ha pedig 10 akkor meg majdnem 1. Láthatjuk, hogy 0 és 1 közé transzformálja be a súlyozott összeget.

Neurális AND:

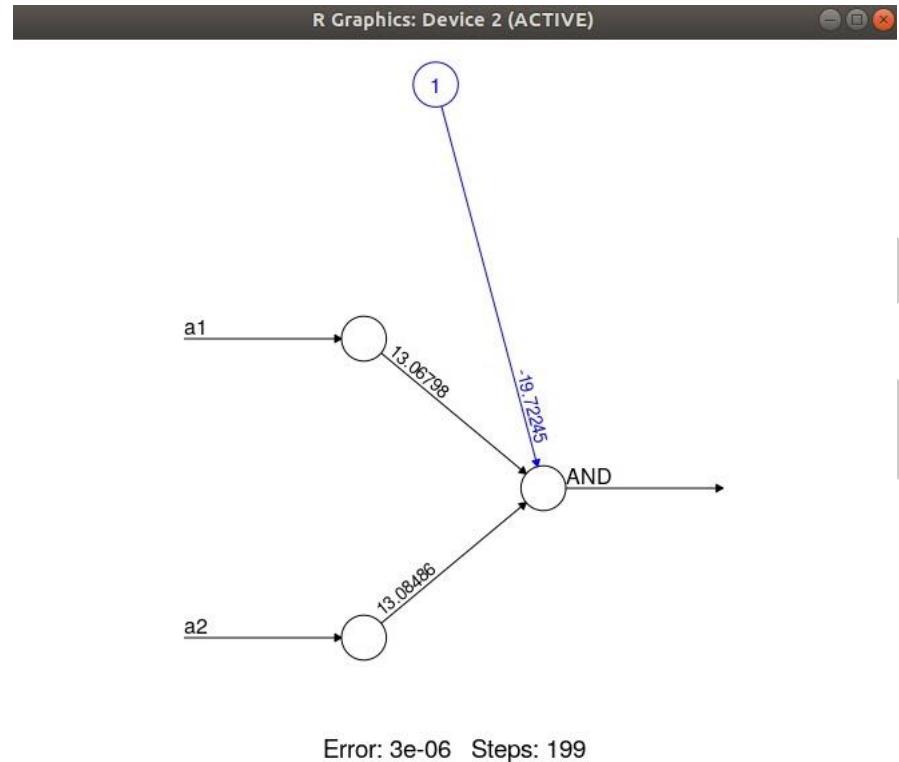
```
a1      <- c(0,1,0,1)
a2      <- c(0,0,1,1)
AND    <- c(0,0,0,1)

and.data <- data.frame(a1, a2, AND)

nn.and <- neuralnet(AND~a1+a2, and.data, hidden=0, linear.output=FALSE, ←
                 stepmax = 1e+07, threshold = 0.000001)

plot(nn.and)

compute(nn.and, and.data[,1:2])
```


Neurális EXOR:

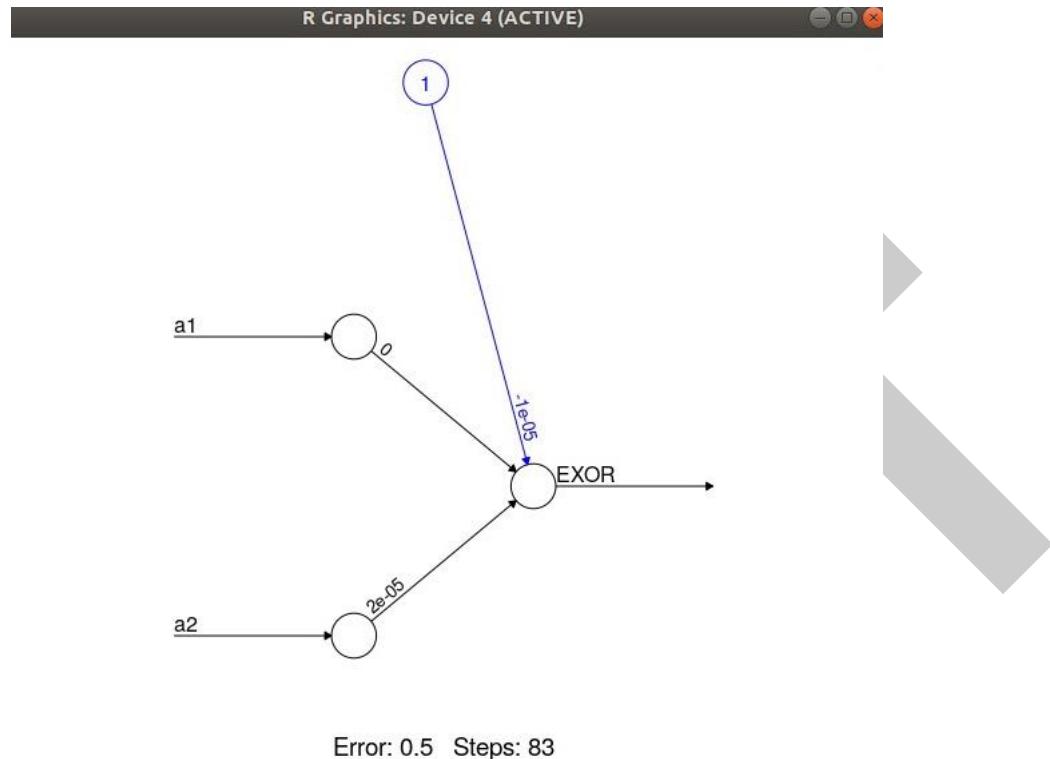
```
a1      <- c(0,1,0,1)
a2      <- c(0,0,1,1)
EXOR    <- c(0,1,1,0)

exor.data <- data.frame(a1, a2, EXOR)

nn.exor <- neuralnet(EXOR~a1+a2, exor.data, hidden=0, linear.output=FALSE, ←
  stepmax = 1e+07, threshold = 0.000001)

plot(nn.exor)

compute(nn.exor, exor.data[,1:2])
```


Hasonlóan járunk el ezekkel a kódokkal is.

Megoldás videó: <https://youtu.be/Koyw6IH5ScQ>

Megoldás forrása: https://gitlab.com/nbatfai/bhax/tree/master/attention_raising/NN_R és https://www.tankonyvta.hu/tartalom/tamop425/0026_mi_4_4/ch20s05.html

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

4.6. Hiba-visszaterjesztéses perceptron

Mi is az a perceptron? Gyakorlatilag egy rétegből álló neurális háló. Működése nagyon egyszerűen leírható. A megadott input adatokat megszorozzuk a hozzájuk rendelt súlyval. Ezekkel a súlyokkal tudjuk meghatározni hogy az output szempontjából mely inputok lesznek meghatározóbbak és melyek kevésbé. Ezután a súlyozott input értékeit összegezzük. Az így kapott súlyozott összegen végül alkalmazzuk az aktivációs függvényt. Ez a lépés teszi lehetővé hogy az adatok könnyebben kiértékelhetőek legyenek. Leggyakrabban olyan függvénykete alkalmazunk, amelyek gyorsan 0 vagy 1 felé tartanak, így az outputot egy kis kerekítés után bináris értékben kapjuk.

Megoldás videó:

Megoldás forrása: <https://github.com/nbatfai/nahshon/blob/master/ql.hpp#L64>

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

5. fejezet

Helló, Mandelbrot!

5.1. A Mandelbrot halmaz

```
#include <iostream>
#include "png++/png.hpp"
#include <sys/times.h>

#define MERET 600
#define ITER_HAT 32000

void
mandel (int kepadat[MERET] [MERET]) {

    // Mérünk időt (PP 64)
    clock_t delta = clock ();
    // Mérünk időt (PP 66)
    struct tms tmsbuf1, tmsbuf2;
    times (&tmsbuf1);

    // számítás adatai
    float a = -2.0, b = .7, c = -1.35, d = 1.35;
    int szelesseg = MERET, magassag = MERET, iteraciosHatar = ITER_HAT;

    // a számítás
    float dx = (b - a) / szelesseg;
    float dy = (d - c) / magassag;
    float reC, imC, reZ, imZ, ujreZ, ujimZ;
    // Hány iterációt csináltunk?
    int iteracio = 0;
    // Végigzongorázzuk a szélesség x magasság rácsot:
    for (int j = 0; j < magassag; ++j)
    {
        //sor = j;
        for (int k = 0; k < szelesseg; ++k)
        {
            // c = (reC, imC) a rács csomópontjainak
```

```
// megfelelő komplex szám
reC = a + k * dx;
imC = d - j * dy;
// z_0 = 0 = (reZ, imZ)
reZ = 0;
imZ = 0;
iteracio = 0;
// z_{n+1} = z_n * z_n + c iterációk
// számítása, amíg |z_n| < 2 vagy még
// nem értük el a 255 iterációt, ha
// viszont elértek, akkor úgy vesszük,
// hogy a kiinduláci c komplex számra
// az iteráció konvergens, azaz a c a
// Mandelbrot halmaz eleme
while (reZ * reZ + imZ * imZ < 4 && iteracio < iteraciosHatar)
{
    // z_{n+1} = z_n * z_n + c
    ujreZ = reZ * reZ - imZ * imZ + reC;
    ujimZ = 2 * reZ * imZ + imC;
    reZ = ujreZ;
    imZ = ujimZ;

    ++iteracio;
}

kepadat[j][k] = iteracio;
}
}

times (&tmsbuf2);
std::cout << tmsbuf2.tms_utime - tmsbuf1.tms_utime
        + tmsbuf2.tms_stime - tmsbuf1.tms_stime << std::endl;

delta = clock () - delta;
std::cout << (float) delta / CLOCKS_PER_SEC << " sec" << std::endl;

}

int
main (int argc, char *argv[])
{
    if (argc != 2)
    {
        std::cout << "Hasznalat: ./mandelpng fajlnev";
        return -1;
    }

    int kepadat[MERET][MERET];
```

```
mandel(kepadat);

png::image < png::rgb_pixel > kep (MERET, MERET);

for (int j = 0; j < MERET; ++j)
{
    //sor = j;
    for (int k = 0; k < MERET; ++k)
    {
        kep.set_pixel (k, j,
                       png::rgb_pixel (255 -
                                       (255 * kepadat[j][k]) / ITER_HAT ←
                                       ,
                                       255 -
                                       (255 * kepadat[j][k]) / ITER_HAT ←
                                       ,
                                       255 -
                                       (255 * kepadat[j][k]) / ITER_HAT ←
                                       ));
    }
}

kep.write (argv[1]);
std::cout << argv[1] << " mentve" << std::endl;

}
```

Futtatás: g++ mandelpngt.c++ -lpng16 -o mandelpngt

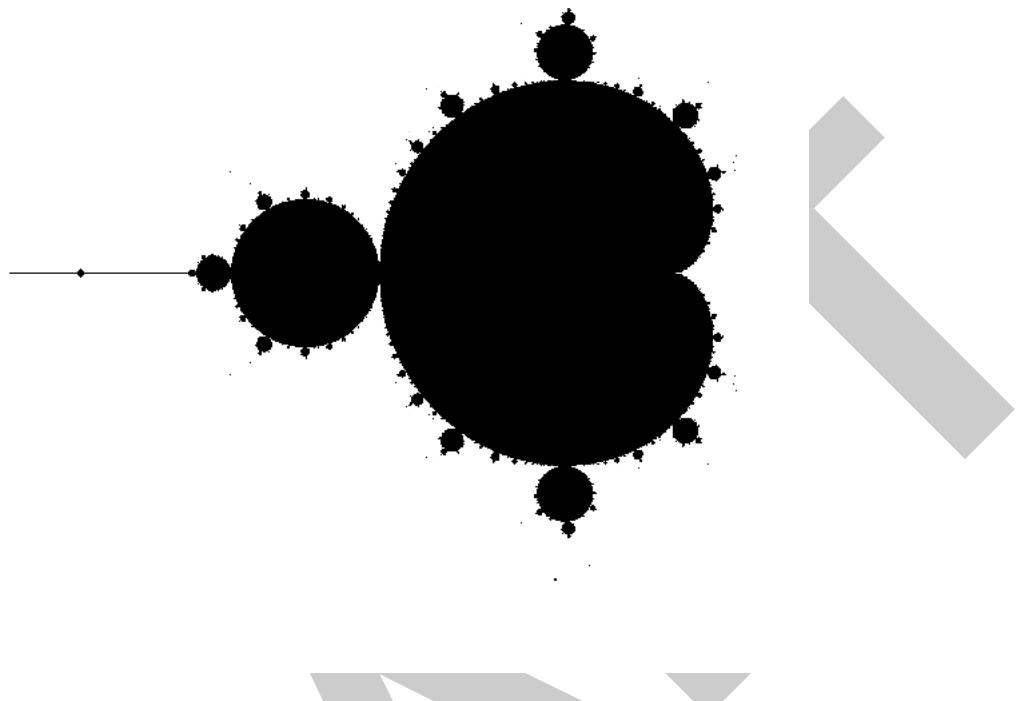
Fordítás és kimentés a t.png fájlként: ./mandelpngt t.png

A következőt kapjuk:

```
1954
19.5484 sec
t.png mentve
```

Ez csak mutatja mennyi időbe telt lefutnia a programnak.

Majd megnyitjuk a képet: eog t.png

5.1. ábra. A Mandelbrot halmaz a komplex síkon

A Mandelbrot halmazt Benoit Mandelbrot 1980-ban találta meg a komplex számsíkon. Komplex számok azok a számok, amelyek halmazán értelmezni lehet az olyan kérdéseket, mint: Melyik az a két szám, amelyet összeszorozva -4-öt kapunk, mert ez a szám például a $2i$ komplex szám.

A Mandelbrot halmazt úgy láthatjuk meg, hogy a sík origója középpontú 4 oldalhosszúságú négyzetbe lefektetünk egy, mondjuk 800x800-as rácst és kiszámoljuk, hogy a rács pontjai mely komplex számoknak felelnek meg. A rács minden pontját megvizsgáljuk a $z_{n+1} = z_n^2 + c$, ($0 \leq n$) képlet alapján úgy, hogy a c az éppen vizsgált rácspont. A z_0 az origó. Alkalmazva a képletet a

- $z_0 = 0$
- $z_1 = 0^2 + c = c$
- $z_2 = c^2 + c$
- $z_3 = (c^2 + c)^2 + c$
- $z_4 = ((c^2 + c)^2 + c)^2 + c$
- ... s így tovább.

Azaz kiindulunk az origóból (z_0) és elugrunk a rácst első pontjába a $z_1 = c$ -be, aztán a c -től függően a további z -kbe. Ha ez az utazás kivezet a 2 sugarú körből, akkor azt mondjuk, hogy az a vizsgált rácspont nem a Mandelbrot halmaz eleme. Mivel nem tudunk végtelen sok z -t megvizsgálni, ezért csak véges sok z

elemet nézünk meg minden rácsponthoz. Ha eközben nem lép ki a körből, akkor feketére színezzük, hogy az a c rácspont a halmaz része.

Megoldás videó: <https://youtu.be/gvaqijHIRUs>

Megoldás forrása: bhax/attention_raising/CUDA/mandelpngt.cpp nevű állománya.

5.2. A Mandelbrot halmaz a `std::complex` osztállyal

A **Mandelbrot halmaz** pontban vázolt ismert algoritmust valósítja meg:bhax/attention_raising/Mandelbrot/3.1.2.cpp

```
#include <iostream>
#include "png++/png.hpp"
#include <complex>

int
main ( int argc, char *argv[] )
{

    int szelesseg = 1920;
    int magassag = 1080;
    int iteraciosHatar = 255;
    double a = -1.9;
    double b = 0.7;
    double c = -1.3;
    double d = 1.3;

    if ( argc == 9 )
    {
        szelesseg = atoi ( argv[2] );
        magassag = atoi ( argv[3] );
        iteraciosHatar = atoi ( argv[4] );
        a = atof ( argv[5] );
        b = atof ( argv[6] );
        c = atof ( argv[7] );
        d = atof ( argv[8] );
    }
    else
    {
        std::cout << "Hasznalat: ./3.1.2 fajlnev szelesseg magassag n a b c d <-
                     " << std::endl;
        return -1;
    }

    png::image<png::rgb_pixel> kep ( szelesseg, magassag );

    double dx = ( b - a ) / szelesseg;
    double dy = ( d - c ) / magassag;
    double reC, imC, reZ, imZ;
```

```
int iteracio = 0;

std::cout << "Szamitas\n";

// j megy a sorokon
for ( int j = 0; j < magassag; ++j )
{
    // k megy az oszlopokon

    for ( int k = 0; k < szelessseg; ++k )
    {

        // c = (reC, imC) a halo racspontjainak
        // megfelelo komplex szam

        reC = a + k * dx;
        imC = d - j * dy;
        std::complex<double> c ( reC, imC );

        std::complex<double> z_n ( 0, 0 );
        iteracio = 0;

        while ( std::abs ( z_n ) < 4 && iteracio < iteraciosHatar )
        {
            z_n = z_n * z_n + c;

            ++iteracio;
        }

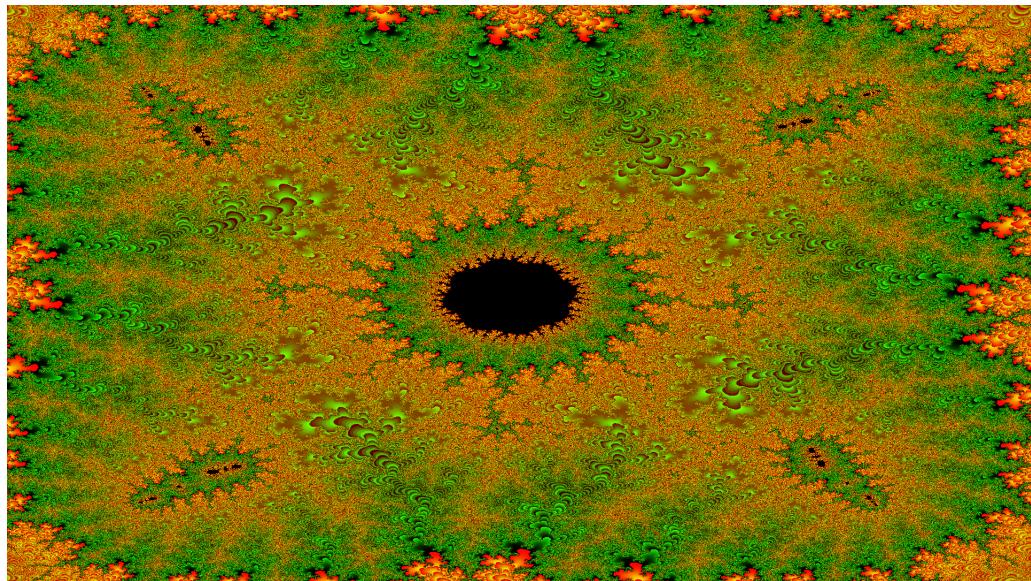
        kep.set_pixel ( k, j,
                        png::rgb_pixel ( iteracio%255, (iteracio*iteracio
                            )%255, 0 ) );
    }
}

int szazalek = ( double ) j / ( double ) magassag * 100.0;
std::cout << "\r" << szazalek << "%" << std::flush;
}

kep.write ( argv[1] );
std::cout << "\r" << argv[1] << " mentve." << std::endl;
}
```

```
Forditas: g++ 3.1.2.cpp -lpng -O3 -o 3.1.2
Futtatas: ./3.1.2 mandel.png 1920 1080 2040 ←
           -0.01947381057309366392260585598705802112818 ←
           -0.0194738105725413418456426484226540196687 ←
           0.7985057569338268601555341774655971676111 ←
           0.798505756934379196110285192844457924366
```

Ezután ha megnyitjuk a mandel.png-t ezt a csodát kapjuk.

5.3. Biomorfok

A különbség aés a Julia halmazok között az, hogy a komplex iterációban az előbbiben a c változó, utóbbiban pedig állandó. A következő Mandelbrot csipet azt mutatja, hogy a c befutja a vizsgált összes rácspontot.

```
// j megy a sorokon
for ( int j = 0; j < magassag; ++j )
{
    for ( int k = 0; k < szelesseg; ++k )
    {

        // c = (reC, imC) a halo racspontjainak
        // megfelelo komplex szam

        reC = a + k * dx;
        imC = d - j * dy;
        std::complex<double> c ( reC, imC );

        std::complex<double> z_n ( 0, 0 );
        iteracio = 0;

        while ( std::abs ( z_n ) < 4 && iteracio < iteraciosHatar )
        {
            z_n = z_n * z_n + c;

            ++iteracio;
        }
    }
}
```

Ezzel szemben a Julia halmazos csipetben a cc nem változik, hanem minden vizsgált z rácpontra ugyanaz.

```
// j megy a sorokon
for ( int j = 0; j < magassag; ++j )
{
    // k megy az oszlopokon
    for ( int k = 0; k < szelesseg; ++k )
    {
        double rez = a + k * dx;
        double imZ = d - j * dy;
        std::complex<double> z_n ( rez, imZ );

        int iteracio = 0;
        for (int i=0; i < iteraciosHatar; ++i)
        {
            z_n = std::pow(z_n, 3) + cc;
            if (std::real ( z_n ) > R || std::imag ( z_n ) > R)
            {
                iteracio = i;
                break;
            }
        }
    }
}
```

A teljes kód:

```
// Verzio: 3.1.3.cpp
// Forditas:
// g++ 3.1.3.cpp -lpng -O3 -o
// Futtatas:
// ./3.1.3 bmorf.png 800 800 10 -2 2 -2 2 .285 0 10

#include <iostream>
#include "png++/png.hpp"
#include <complex>

int
main ( int argc, char *argv[] )
{

    int szelesseg = 1920;
    int magassag = 1080;
    int iteraciosHatar = 255;
    double xmin = -1.9;
    double xmax = 0.7;
    double ymin = -1.3;
    double ymax = 1.3;
    double reC = .285, imC = 0;
    double R = 10.0;

    if ( argc == 12 )
    {
```

```
szelesseg = atoi ( argv[2] );
magassag = atoi ( argv[3] );
iteraciosHatar = atoi ( argv[4] );
xmin = atof ( argv[5] );
xmax = atof ( argv[6] );
ymin = atof ( argv[7] );
ymax = atof ( argv[8] );
reC = atof ( argv[9] );
imC = atof ( argv[10] );
R = atof ( argv[11] );

}

else
{
    std::cout << "Hasznalat: ./3.1.2 fajlnev szelesseg magassag n a b c ←
        d reC imC R" << std::endl;
    return -1;
}

png::image<png::rgb_pixel> kep ( szelesseg, magassag );

double dx = ( xmax - xmin ) / szelesseg;
double dy = ( ymax - ymin ) / magassag;

std::complex<double> cc ( reC, imC );

std::cout << "Szamitas\n";

// j megy a sorokon
for ( int y = 0; y < magassag; ++y )
{
    // k megy az oszlopokon

    for ( int x = 0; x < szelesseg; ++x )

        double reZ = xmin + x * dx;
        double imZ = ymax - y * dy;
        std::complex<double> z_n ( reZ, imZ );

        int iteracio = 0;
        for (int i=0; i < iteraciosHatar; ++i)
        {

            z_n = std::pow(z_n, 3) + cc;
            //z_n = std::pow(z_n, 2) + std::sin(z_n) + cc;
            if (std::real ( z_n ) > R || std::imag ( z_n ) > R)
            {
                iteracio = i;
                break;
            }
        }
}
```

```
        }

    }

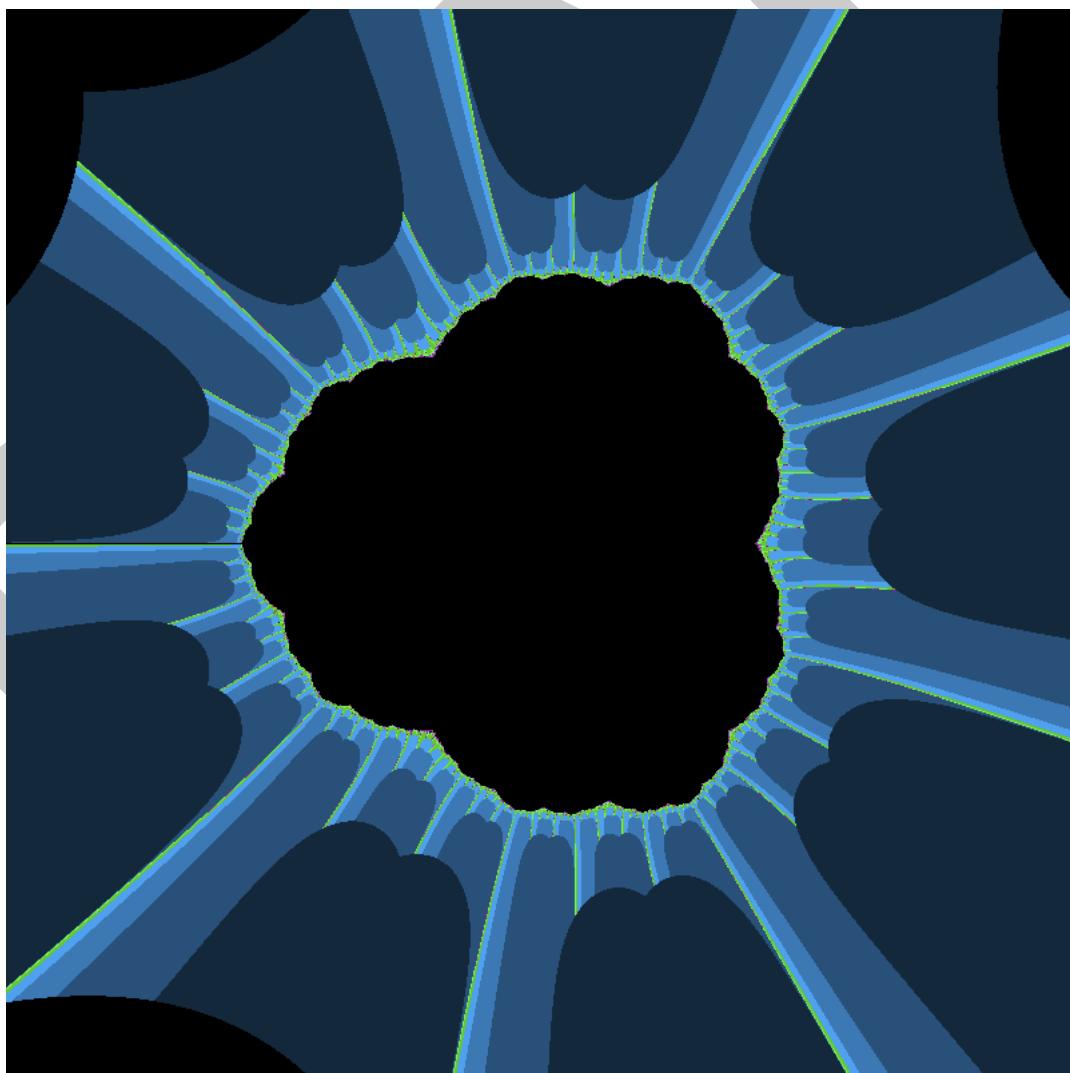
    kep.set_pixel ( x, y,
                    png::rgb_pixel ( (iteracio*20)%255, (iteracio ←
                                     *40)%255, (iteracio*60)%255 ) );
}

int szazalek = ( double ) y / ( double ) magassag * 100.0;
std::cout << "\r" << szazalek << "%" << std::flush;
}

kep.write ( argv[1] );
std::cout << "\r" << argv[1] << " mentve." << std::endl;
}
```

Fordítás: g++ 3.1.3.cpp -lpng -O3 -o 3.1.3

Futtatas: ./3.1.3 bmorf.png 800 800 10 -2 2 -2 2 .285 0 10

Megoldás videó: <https://youtu.be/IJMbgRzY76E>

Megoldás forrása: https://gitlab.com/nbatfai/bhax/tree/master/attention_raising/Biomorf

5.4. A Mandelbrot halmaz CUDA megvalósítása

A CUDA (Compute Unified Device Architecture) – az NVIDIA grafikus processzorainak általános célú programozására használható környezet. Napjainkban minden területen fontos szempont, hogy a kitűzött feladatokat a lehető legrövidebb idő alatt meg lehessen oldani. Így nagy szerepe van a már meglévő algoritmusok párhuzamosításának. Ennek köszönhetően egyre elterjedtebbek a többprocesszoros gépek, melyek egyszerre számos folyamatot képesek kezelni. Amíg a CPU-k csupán néhány szálat tudnak valós időben egymástól függetlenül futtatni, addig a GPU-k nagyságrendekkel nagyobb számú feladatot végeznek el egyszerre. Az eredetileg grafikus feladatokra szánt hardver modellezési és képalkotási feladataiból adódóan nagy számítási teljesítménnyel rendelkezik, amit ma már az általános célú algoritmusok megvalósítása esetén is fel lehet használni. A GPU-k felépítése a parallel működésüknek köszönhetően összetettebbek a hagyományos CPU-khoz képest. A tényleges számítási műveleteket az úgynevezett multiprocesszorok (MP) végzik, melyek mindegyike önálló regiszterekkel és osztott memóriával rendelkezik. Az itt található memória akár 100-szor is gyorsabb lehet a videókártya globális memóriájától. Az MP-ken belül további CUDA magok találhatók. A párhuzamos feldolgozás érdekében az MP-ken warpok vannak definiálva, melyek meghatározott számú folyamatot képesek egyszerre lefuttatni.

Megoldás forrása: bhax/attention_raising/CUDA/mandelpngc_60x60_100.cu nevű állománya.

5.5. Mandelbrot nagyító és utazó C++ nyelven

Építs GUI-t a Mandelbrot algoritmusra, lehessen egérrel nagyítani egy területet, illetve egy pontot egérrel kiválasztva vizualizálja onnan a komplex iteráció bejárta z_n komplex számokat!

Ehhez a feladathoz szükséges telepíteni a qt4 csomagot.

```
sudo apt-get install libqt4-dev
```

Fájlok amik szükségesek: frakablak.h ; frakablak.cpp ; frakszal.h ; frakszal.cpp ; main.cpp

Miután megvagyunk a fájlokat a qmake4 segítségével elkészítjük a programot. A mappában lehetőleg csak ezek a fájlok szerepeljenek.

```
qmake-qt4 -project
```

Ezután kapunk egy olyan fájlt, ami a mappa neve, amiben a fájlok vannak. Ezt a:

```
qmake-qt4 QtMandelbrot.pro
```

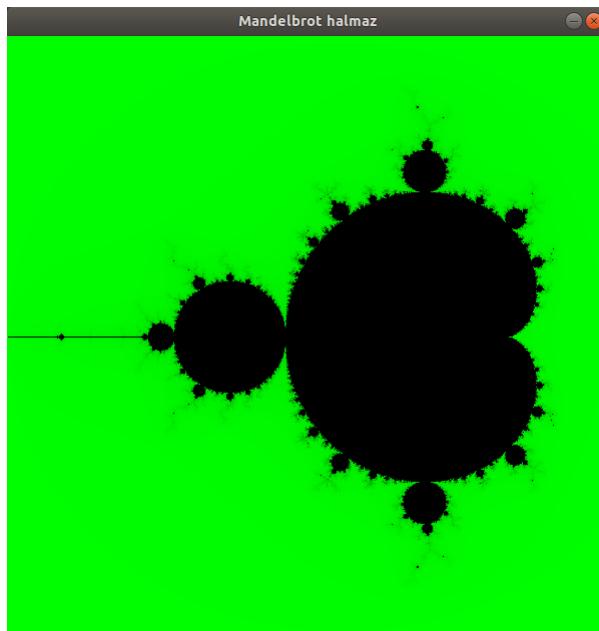
Ezután legenerálja a fájlokat. Kapunk egy Makefile-t. Le "make"eljük

```
make
```

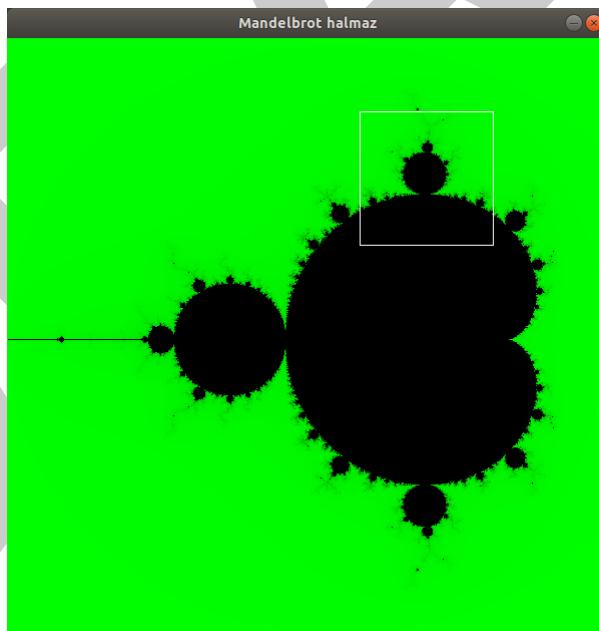
Futtatjuk:

```
./QtMandelbrot
```

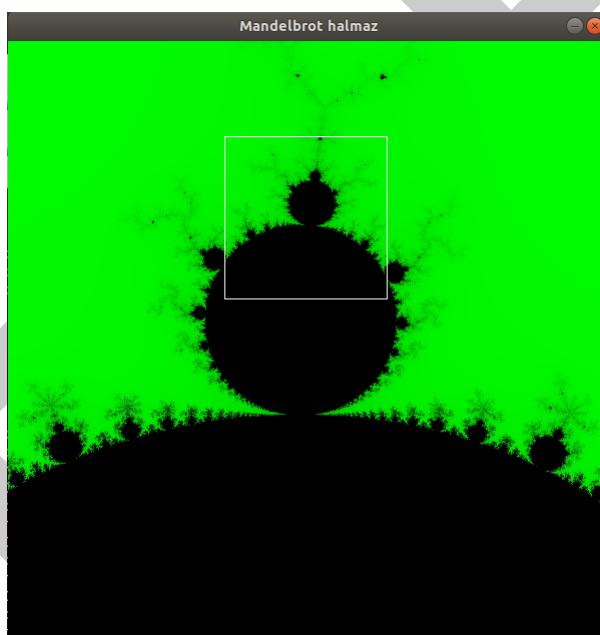
Feldobja ezt az ablakot:

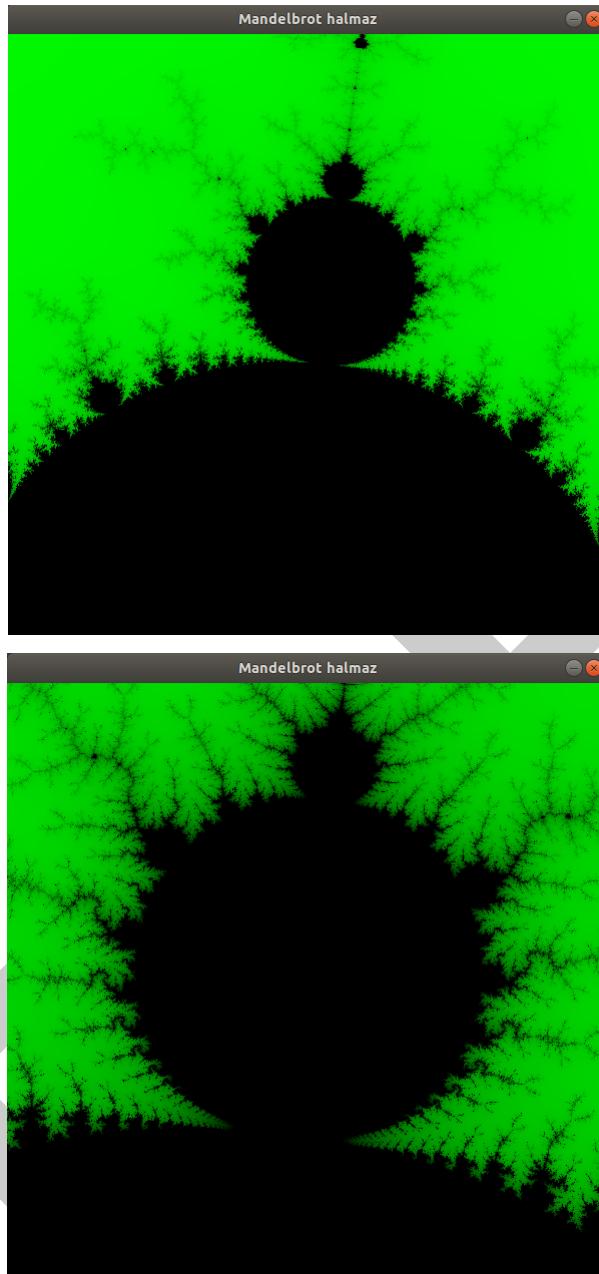

Ezen az ablakon tudjuk nagyítani a képet. Úgy tudjuk megtenni, hogy az egérrel kijelölünk egy területet, amit nagyítani szeretnénk:

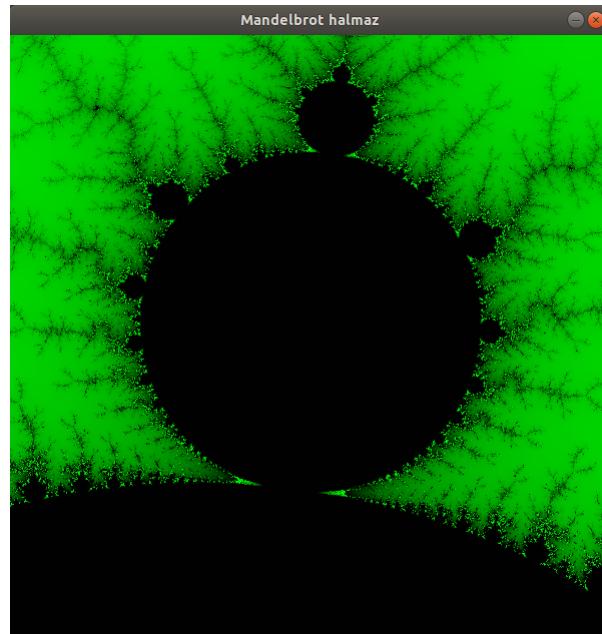

Fontos, hogy várjuk meg míg betölt a teljes kép és ne egyből nagyítsunk a következő területre mert buggos lesz. Akövetkező képeken a nagyításokat láthatjuk.

Amikor már újra akarjuk számoltatni, akkor nyomunk egy "n" betűt, ezzel növeljük a halmaz kiszámolásának pontosságát, 256-al megnöveljük az iterációk számát. Az "m" billentyű lenyomásával nagyobb ugrással növeljük a halmaz kiszámolásának pontosságát, 10×256 -al megnöveljük az iterációk számát.

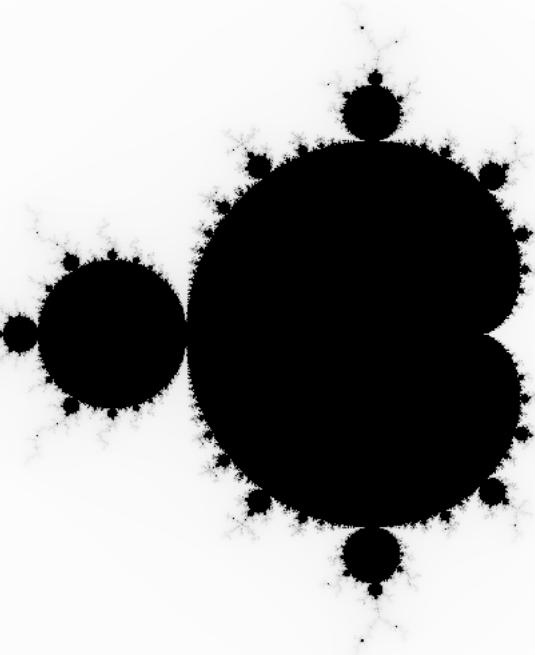

Megoldás forrása: <https://sourceforge.net/p/udprog/code/ci/master/tree/source/labor/Qt/Frak/>

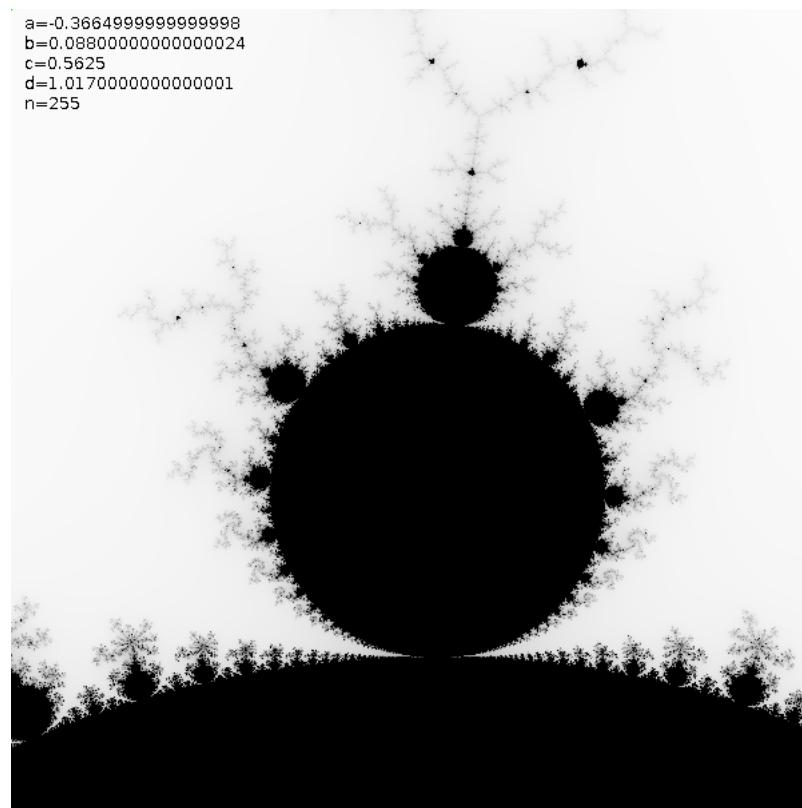
Megoldás forrása már legeneráltan: <https://github.com/gyorfi-daniel/prog1/tree/master/QtMandelbrot>

5.6. Mandelbrot nagyító és utazó Java nyelven

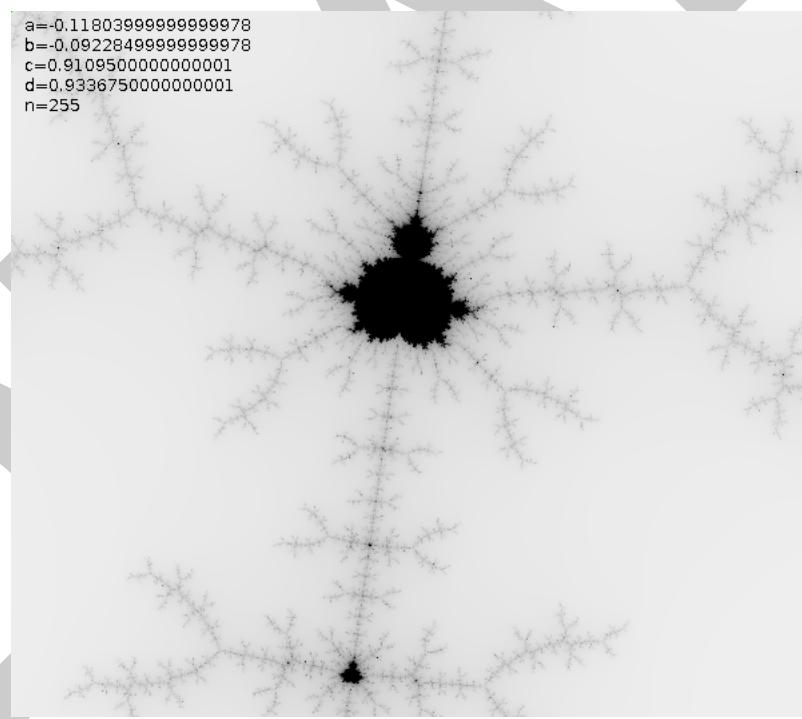
a=-2.0
b=0.7
c=-1.35
d=1.35
n=255

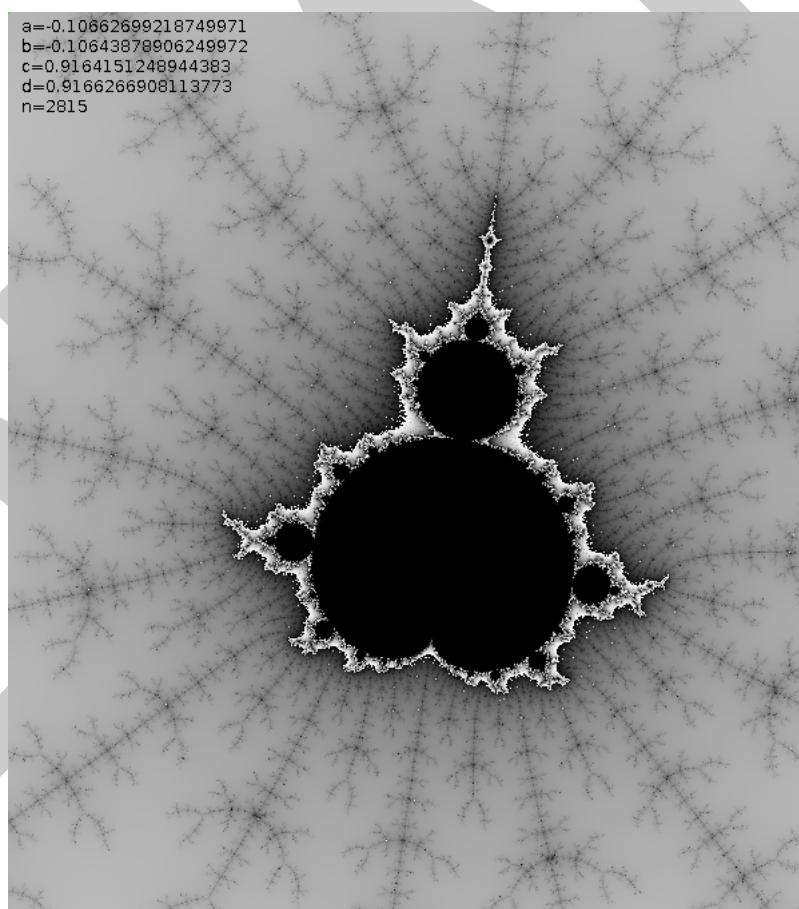
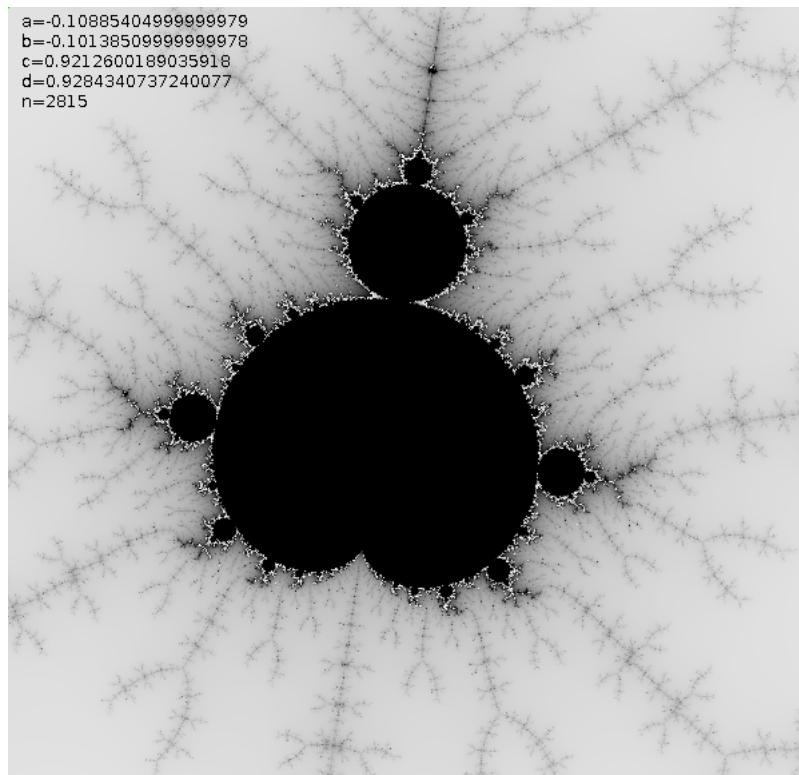

a=-0.3664999999999998
b=0.08800000000000024
c=0.5625
d=1.0170000000000001
n=255

a=-0.1180399999999978
b=-0.0922849999999978
c=0.9109500000000001
d=0.9336750000000001
n=255

6. fejezet

Helló, Welch!

6.1. Első osztályom

Valósítsd meg C++-ban és Java-ban az módosított polártranszformációs algoritmust! A matek háttér teljesen irreleváns, csak annyiban érdekes, hogy az algoritmus egy számítása során két normálist számol ki, az egyiket elspájzolod és egy további logikai taggal az osztályban jelzed, hogy van vagy nincs eltéve kiszámolt szám.

Fordítás:

```
g++ polargen.cpp polargen.h polargenteszt.cpp -o polargen
```

Futtatjuk majd ezt kapjuk:

```
./polargen
1.52988
0.754152
1.66029
1.39486
-0.958656
0.526459
-0.923094
-0.767898
-0.397263
0.367265
```

Megoldás forrása:<https://sourceforge.net/p/udprog/code/ci/master/tree/source/labor/polargen/>

Javában:

```
public class PolárGenerátor {

    boolean nincsTárolt = true;
    double tárolt;

    public PolárGenerátor() {
```

```
nincsTárolt = true;
}

public double következő() {

    if(nincsTárolt) {
        double u1, u2, v1, v2, w;
        do {
            u1 = Math.random();
            u2 = Math.random();

            v1 = 2*u1 - 1;
            v2 = 2*u2 - 1;

            w = v1*v1 + v2*v2;
        } while(w > 1);

        double r = Math.sqrt((-2*Math.log(w))/w);

        tárolt = r*v2;
        nincsTárolt = !nincsTárolt;

        return r*v1;
    } else {
        nincsTárolt = !nincsTárolt;
        return tárolt;
    }
}

public static void main(String[] args) {

    PolárGenerátor g = new PolárGenerátor();

    for(int i=0; i<10; ++i)
        System.out.println(g.következő());
}
}
```

Az algoritmus matematikai háttere most számunkra lényegtelen, fontos viszont az eljárás azon jellemzője, hogy egy számítási lépés két normális eloszlású számot állít elő, tehát minden páratlanadik meghíváskor nem kell számolnunk, csupán az előző lépés másik számát visszaadunk. Hogy páros vagy páratlan lépésekben hívtuk-e meg a megfelelő számítást elvégző következő() függvényt, a nincsTárolt logikai változóval jelöljük. Igaz értéke azt jelenti, hogy tárolt lebegőpontos változóban el van tárolva a visszaadandó szám. (Jelen tárgyalásunkban a következő() függvényben implementált matematikai eljárás, a módosított polármódszer további tulajdonságai teljesen érdektelenek.)

Megoldás forrása:https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tkt/javat-tanitok-javat/ch01.html#OO_vilag 1.18. példa

6.2. LZW

Valósítsd meg C-ben az LZW algoritmus fa-építését!

Jön a 0-1 sorozat, betűnként olvassuk, ha olyan rész jön, ami még "nincs a zsákban", akkor "letörjük és be a zsákba":

```
00011101110 -> 0 00 1 11 01 110
```

A tördelést egy bináris fával könnyen meg tudjuk valósítani:

Fordítás: gcc z.c -o z -std=c99

```
> more b.txt
```

```
01111001001001000111
```

```
> ./z < b.txt
```

```
01111001001001000111
```

```
-----1(4)
```

```
-----1(3)
```

```
-----1(2)
```

```
-----0(3)
```

```
-----0(4)
```

```
-----0(5)
```

```
---/(1)
```

```
-----1(3)
```

```
-----0(2)
```

```
-----0(3)
```

```
melyseg=5
```

Megoldás forrása:https://progpater.blog.hu/2011/02/19/gyonyor_a_tomor

6.3. Fabejárás

Járd be az előző (inorder bejárású) fát pre- és posztorder is!

A program 'kiir' részéhez tekerünk:

```
void kiir(Csomopont * elem, std::ostream & os)
```

Ez a függvény rekurzívan hívja önmagát a függvényen belül. Az ebben a részben található kiir függvény áthelyezésével érhetjük el, hogy in-, post- vagy preorder kiiratást kapunk. A következő három esetben láthatjuk, hogy mely változatok, milyen átrendezéssel jönnek ki.

Inorder esetben a fa először kiiratja az 1-es ágat, azután következik a gyökér (/) majd a 0-ás ág:

```
++melyseg;
kiir (elem->egyesGyermek (), os);
for (int i = 0; i < melyseg; ++i)
os << "---";
os << elem->getBetu () << "(" << melyseg - 1 << ")" << std::endl;
kiir (elem->>nullasGyermek (), os);
--melyseg;
break;
```

Postorder esetben a fa először kiiratja az 1-es ágat, aztán a 0-ás ágat és azután következik a gyökér (/):

```
++melyseg;
kiir (elem->egyesGyermek (), os);
kiir (elem->>nullasGyermek (), os);
for (int i = 0; i < melyseg; ++i)
os << "---";
os << elem->getBetu () << "(" << melyseg - 1 << ")" << std::endl;
--melyseg;
break;
```

Preorder esetben a fa először kiiratja az 0-ás ágat, aztán a 1-es ágat és azután következik a gyökér (/):

```
++melyseg;
for (int i = 0; i < melyseg; ++i)
os << "---";
os << elem->getBetu () << "(" << melyseg - 1 << ")" << std::endl;
kiir (elem->egyesGyermek (), os);
kiir (elem->>nullasGyermek (), os);
--melyseg;
break;
```

Megoldás forrása:

6.4. Tag a gyökér

Az LZW algoritmust ültess át egy C++ osztályba, legyen egy Tree és egy beágyazott Node osztálya. A gyökér csomópont legyen kompozícióban a fával!

Megoldás forrása:<https://github.com/gyorfi-daniel/prog1/blob/master/z3a7.cpp>

Az LZW binfa C++ implementációjaazzal kezdődik, hogy az egész fát egy **LZWBinFa** osztályba ágyazzuk. Az osztály definíciójába beágyazzuk a fa egy csomópontjának jellemzését, ez lesz a beágyazott Csomopont osztály. Azért ágyazzuk be, mert külön nem szánunk neki szerepet, csak a fa részeként számolunk vele.

```
class LZWBinFa {
public:
LZWBinFa ():fa (&gyoker) {} ~LZWBinFa ()
```

```
{  
szabadit (gyoker.egyesGyermek ());  
szabadit (gyoker.nullasGyermek ());  
}
```

Ebben az osztályban a fa gyökere nem pointer, hanem a '/' betűt tartalmazó objektum; a fa viszont már pointer, mindenkor az épülő LZW-fa azon csomópontjára mutat, amit az input feldolgozásakor az LZW algoritmus diktál. Ez a konstruktor annyit csinál, hogy a fa mutatót ráállítja a gyökérre. Tagfüggvényként túlterheljük a

```
<< operátort
```

, mert ekkor úgy nyomhatjuk a fába az inputot, hogy

```
binFa << b
```

; ahol a b egy '0' vagy '1'-es karakter. Mivel ezen operátor tagfüggvény, így van rá "értelmezve" az aktuális (this "rejtett paraméterként" kapott) példány, azaz annak a fának amibe éppen be akarjuk nyomni a b betűt a tagjai ("fa", "gyoker") használhatóak a függvényben.

```
void operator<< (char b) { // Mit kell betenni éppen, '0'-t?  
    if (b == '0') {  
        /* Van '0'-s gyermeke az aktuális csomópontnak? megkérdezzük Tőle, a "←  
         fa" mutató éppen reá mutat */  
        if (!fa->nullasGyermek ())  
            // ha nincs, hát akkor csinálunk  
            {  
                // elkészítjük, azaz páldányosítunk a '0' betű akt. parammal  
                Csomopont *uj = new Csomopont ('0');  
                // az aktuális csomópontnak, ahol állunk azt üzenjük, hogy  
                // jegyezze már be magának, hogy nullás gyereke mostantól van  
                // küldjük is Neki a gyerek címét:  
                fa->ujNullasGyermek (uj);  
                // és visszaállunk a gyökérre (mert ezt diktálja az alg.)  
                fa = &gyoker; } else  
                    // ha van, arra rálépünk  
                    {  
                        // azaz a "fa" pointer már majd a szóban forgó gyermekre mutat:  
                        fa = fa->nullasGyermek (); } }  
        // Mit kell betenni éppen, vagy '1'-et?  
        else {  
            if (!fa->egyesGyermek ())  
            {  
                Csomopont *uj = new Csomopont ('1');  
                fa->ujEgyesGyermek (uj);  
                fa = &gyoker; }  
            else  
            {  
                fa = fa->egyesGyermek ();
```

```
}
```

6.5. Mutató a gyökér

Írd át az előző forrást, hogy a gyökér csomópont ne kompozícióban, csak aggregációban legyen a fával!

Aggregáció:

Rész-egész kapcsolat, a részek fogják alkotni az egészet. Például a kerékpár váz, kerekek, és kormány aggregációja, itt a részek túlélhetik az egészet. Akkor valósul meg ha egy objektumnak része, tulajdona egy másik. A tartalmazó objektum megszünésével a tartalmazott objektum tovább élhet.

Kompozíció:

A kompozíció egy speciális aggregáció, itt a rész szorosan hozzátarozik az egészhez, a rész nem éli túl az egészet, például az emberi agy szorosan hozzátarozik az emberhez. Itt a tartalmazott objektum nem lehet egyszerre több objektum része, önmagában nem létezhet, mindig van tartalmazott objektuma és az élettartama azonos a tartalmazó objektuméval, a tartalmazó objektum konstruktora hozza létre és a destruktora törli.

Tehát a jelenlegi objektumunkban a gyökér csomópont kompozícióban van a fával, de ha átírjuk mutatóvá akkor már az agrregációs kapcsolat fog megvalósulni.

Átírjuk a gyökeret hogy innentől kezdve mutató legyen.

```
Csomopont *gyoker;
```

Ezután javítjuk a következő szintaktikai hibákat:

```
szabadit (gyoker.egyesGyermekek ());
szabadit (gyoker.nullasGyermekek ());
```

Mivel a gyökerünk inentől kezdve pointer ezért a '.' helyett itt a nyíl operátort fogjuk használni ami a pointer által mutatott tagra hivatkozik:

```
szabadit (gyoker->egyesGyermekek ());
szabadit (gyoker->>nullasGyermekek ());
```

Valamint ahol a következő kifejezés szerepelt:

```
&gyoker
```

Kitöröljük az előtte lévő 'and' jelet, hiszen a pointer tartalmazza a címét az objektumnak, nem pedig a pointer címére van szükségünk:

```
gyoker
```

Valamint a konstruktort átírjuk a következőképpen:

```
LZWBinFa ()  
{  
gyoker=new Csomopont();  
fa=gyoker;  
}
```

Itt helyet foglalunk a memóriában, a gyoker által mutatott csomópont számára, valamint a fa mutatót ráálítjuk a gyökérre.

Megoldás forrása: <https://github.com/BorvizRobi/vegyes/blob/master/z3a7mutatogyoker.cpp>

Megoldás videó:

6.6. Mozgató szemantika

Ír az előző programhoz mozgató konstruktort és értékadást, a mozgató konstruktor legyen a mozgató értékadásra alapozva!

Megoldás videó:

Megoldás forrása: https://gitlab.com/Mark018/prog1/blob/master/Welch/mozgatas_masolas.cpp

```
LZWBinFa & operator= (const LZWBinFa & cp) {  
    if(&cp != this)  
        rekurzioIndutasa(cp.gyoker);  
    return *this;  
};
```

Létrehozunk egy operátort, ami ha nem a gyökeret tartalmazza, akkor lemásolja saját magát. A másolás egy rekurzióval végződik, ami a fa minden ágát újra létrehozza egy másik gyökérre.

```
void rekurzioIndutasa(Csomopont csm) {  
    if(csm.nullasGyermek()) {  
        fa = &gyoker;  
        Csomopont *uj = new Csomopont ('0');  
        fa->ujNullasGyermek (uj);  
        fa = fa->nullasGyermek();  
        std::cout << "GYOKER: nullas van" << std::endl;  
        rekurzioAzAgakon(csm.nullasGyermek());  
    }  
    if(csm.egyesGyermek()) {  
        fa = &gyoker;  
        Csomopont *uj = new Csomopont ('1');  
        fa->ujEgyesGyermek (uj);  
        fa = fa->egyesGyermek();  
        std::cout << "GYOKER: egyes van" << std::endl;  
        rekurzioAzAgakon(csm.egyesGyermek());  
    }  
}
```

```
void rekurzioAzAgakon(Csomopont * csm) {
    if (csm->nullasGyermek()) {
        std::cout << "====van nullas" << std::endl;
        Csomopont *uj = new Csomopont ('0');
        fa->ujNullasGyermek(uj);
    }
    if (csm->egyesGyermek()) {
        std::cout << "====van egyes" << std::endl;
        Csomopont *uj = new Csomopont ('1');
        fa->ujEgyesGyermek(uj);
    }
    Csomopont * nullas = fa->nullasGyermek();
    Csomopont * egyes = fa->egyesGyermek();
    if(nullas) {
        fa = nullas;
        rekurzioAzAgakon(csm->nullasGyermek());
    }
    if(egyes) {
        fa = egyes;
        rekurzioAzAgakon(csm->egyesGyermek());
    }
}
```

A rekurzioIndutasa függvény indítja el a rekurziót, ha van nullás gyermeke akkor azon fut tovább, ha van egyes gyermeke akkor arra is meghívásra kerül. A fő eljárást maga a rekurzioAzAgakon függvény végzi, ez fut át az összes ágon, és létrehozza az új csomópontokat.

```
LZWBinFa binFa2;
binFa2 = binFa;
```

A másolás már csak az egyenlőség jel operátorral meghívva történik, így az alap binFa átmásolódik a binFa2-be.

7. fejezet

Helló, Conway!

7.1. Hangyszimulációk

Írj Qt C++-ban egy hangyszimulációs programot, a forrásaidról utólag reverse engineering jelleggel készíts UML osztálydiagramot is!

Megoldás videó: <https://bhaxor.blog.hu/2018/10/10/myrmecologist>

Megoldás forrása: <https://github.com/gyorfi-daniel/prog1/tree/master/Myrmecologist>

A program futtatásához szükségünk van a libqt4-dev csomagra.

Az argumentumokat a main függvény kéri be, és deklarálja a bemeneti argumentumokkal az AntWin osztályt. Megjelenítésért az AntWin osztály a felelős. Az AntThread osztály végzi a 'hangyák' lehelyezését és a számolást. Itt az AntThread::newDir kalkulálja, hogy melyik irányba haladjon a hangya. Az AntThread::moveAnts függvénben történik a kiszámolása ezeknek a műveleteknek. Az AntThread megállítható és újra indítható művelet, mivel ez külön szálön fut, A keyPressEvent-nél be van bindelve a 'P' betű erre.

7.2. Java életjáték

Írd meg Java-ban a John Horton Conway-féle életjátékot, valósítsa meg a sikló-kilövőt!

A program futtatásához szükségünk van: sudo apt-get install libqt4-dev

A program elkészítéséhez szükség van egy pár parancs lefuttatásához. Először is egy mappába kell szedni az összes fájlt amire szükségünk van. A terminálon belépünk abba a mappába (nekem a mappám neve sejtauto volt) majd:

```
qmake-qt4 -project  
qmake-qt4 sejtauto.pro  
make  
. ./sejtauto
```

Conway a sejtautomata-tervét a minimumig igyekezett egyszerűsíteni, amikor ezeket a „genetikai szabályokat” igen átgondoltan, hosszú kísérletezés után kiválasztotta. Röviden: a szabályok olyanok legyenek, hogy a népesség viselkedése lehetőleg ne legyen előre megjósolható.

Túlélés: minden sejt, amelynek kettő vagy három szomszédja van, életben marad a következő generációra.

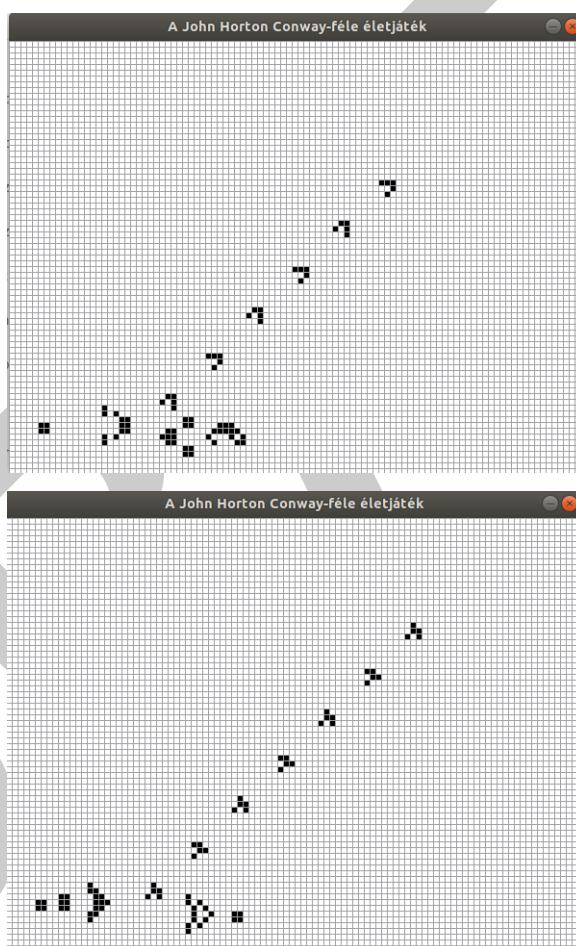
Halál: minden sejt, amelynek négy vagy több szomszédja van, meghal a túl-népesedéstől! Ugyancsak minden sejt meghal a következő generációra, amelynek kevesebb mint két egy szomszédja van – a halál oka: elszigetelő-dés.

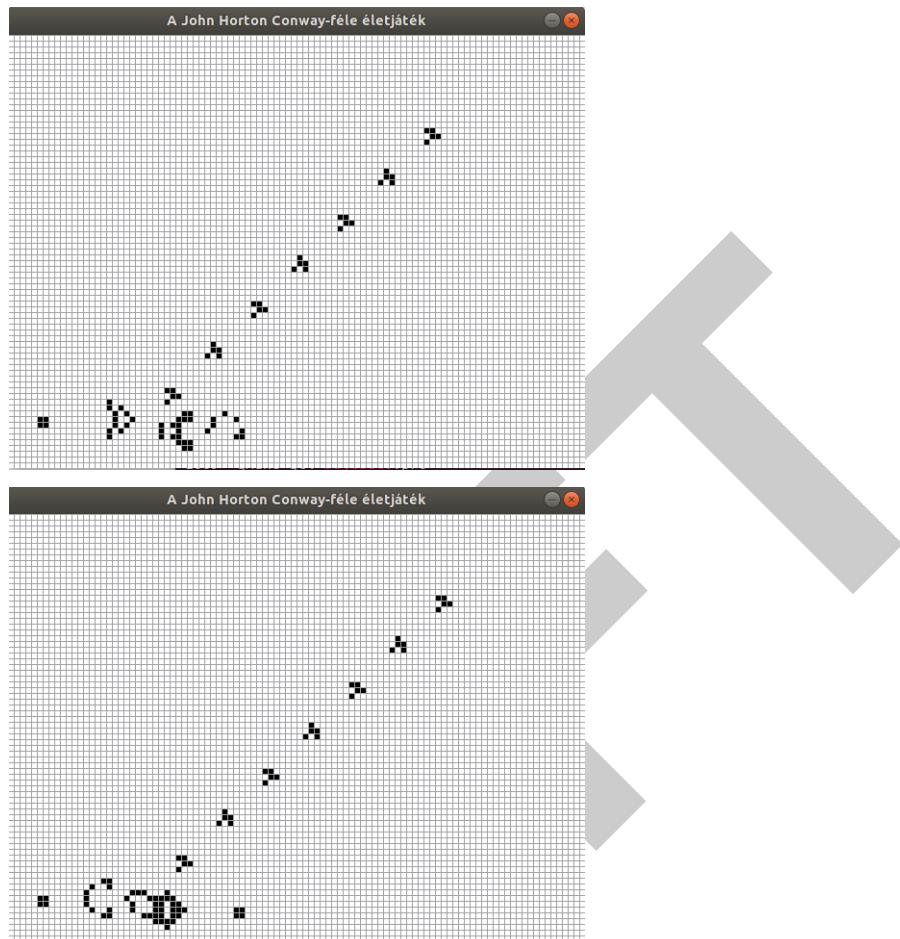
Születés: ha egy üres cellának pontosan három élő sejt van a szomszédjában, akkor ott új sejt születik.

Kapunk egy ablakot, amelyen bal alul található 2 'blokk', amelyek egymás felé küldenek egy-egy 'csomót' amelyek összeütöknek és létrehoznak kis 'sikló'-kat, amik átlósan felfelé haladnak. Ez a folyamat addig tart, amíg ezek a kis mozgó siklók el nem érik az 'ágyúkat', aztán meghalnak. A 2x2-es fekete négyzetek nem mozognak és nem változnak.

Megoldás részletesebb áttanulmányozásáért nagyon szépen és átláthatóan le van írva: <http://becskeha.blogspot.com/2015/04/game-of-life-eletjatek.html>

Pár illusztráció a történtekről:

7.3. Qt C++ életjáték

Most Qt C++-ban!

Megoldás forrása: <https://sourceforge.net/p/udprog/code/ci/master/tree/source/kozepes/Qt/sejtautomata/>

Az előzőekhez hasonlóan minden ugyanúgy történik.

Kapunk egy ablakot, amelyen bal alul található 2 sejt, amelyek egymás felé küldenek egy-egy 'csomót' amelyek összeütöknek és létrehoznak kis 'sikló'-kat, amik átlósan felfelé haladnak. Ez a folyamat addig tart, amíg ezek a kis mozgó siklók el nem érik a az 'ágyúkat', aztán meghalnak. A 2x2-es fekete négyzetek nem mozognak és nem változnak.

7.4. BrainB Benchmark

A Samu Entropy-n belül lévő kék körben kell a játékosnak kurzort lenyomva tartani, ez eleinte nem nehéz, de az bizonyos idő elteltével egyre jobban elkezdenek mozogni a pontok, így egyre nehezebb követni, hogy hol jár. A konzolon kiírja ha hibázunk. Folyamatosan méri a reakció időnket bit/sec-ban.

10 percig fut a játék, de akár mikor lehetőségünk van kilépni akár az idő lejárta előtt is. Ekkor is láthatjuk az eredményeinket.

Fordítani és futtatni úgy tudjuk, ha a szükséges fájlok minden egy mappába vannak és a szokásos qmake-s eljárást kell alkalmaznunk itt is

Megoldás forrása:<https://github.com/nbatfai/SamuBrain>

8. fejezet

Helló, Schwarzenegger!

8.1. Szoftmax Py MNIST

Python PASSZ

Megoldás videó: <https://youtu.be/j7f9SkJR3oc>

Megoldás forrása: <https://github.com/tensorflow/tensorflow/releases/tag/v0.9.0> (/tensorflow-0.9.0/tensorflow/exa...
https://progpater.blog.hu/2016/11/13/hello_samu_a_tensorflow-bol

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

8.2. Mély MNIST

Python PASSZ

Megoldás videó:

Megoldás forrása:

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

8.3. Minecraft-MALMÖ

PASSZ

Megoldás videó: <https://youtu.be/bAPSu3Rndl8>

Megoldás forrása:

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

9. fejezet

Helló, Chaitin!

9.1. Iteratív és rekurzív faktoriális Lisp-ben

A Lisp programozási nyelv áalábanos célú programnyelvnek terveztek az 50-es évek legvégén, de hamarosan a mesterséges intelligencia kutatás előszeretettel alkalmazott nyelvévé vált. Ma a Lisp nyelveket számos területen alkalmazzák, és köz kedvelt a számításelmélet oktatásában is. A Lisp név az angol „List Processing” (listafeldolgozás) kifejezésre vezethető vissza (maga a lisp szó angolul pöszét, pöszítést jelent). A Lisp nyelvek fő adatstruktúrája ugyanis a láncolt lista. Az alapvető listakezelő műveletek az összes nyelvjárásban megegyeznek. Emellett közös sajátosság a zárójelezett prefix-jelölés, a futásidéjű típusosság, a funkcionális programozásra jellemző jegyek (pl. rekurzív függvények, Lambda-kalkulus), és az, hogy a programkód adatként manipulálható, tehát végrehajtható. A változatok többsége értelmezőprogrammal fut, de sok közük tartalmaz beépített fordítót is. Tetszőleges Lisp nyelven írt program azonnal felismerhető a jellegzetes szintaktikájáról. A programkód ugyanis egymásba ágyazott listák, azaz zárójelezett, ún. S-kifejezések (S-expression, sexp) sorozata. Ennek a primitív szintaktikának köszönhetően a Lisp nyelveken írt programokhoz nagyon egyszerű elemzőt (parser-t) és kódot generáló (meta-) programokat írni, ugyanakkor emberi szemmel könnyű elvezni a nyitó- és csukózárójelek erdejében. A tömör kifejezőerején kívül a könnyű gépi elemezhetőség volt a másik oka a nyelv népszerűségének a 60-as években, amikor még sokszor monitor nélküli terminálokon vagy lyukkártyával, lyukszalaggal történt a bevitel, jellemzően nagygépes kötegelt végrehajtási (batch) környezetben, és nem mindenhol volt elegendő számítási kapacitás összetett, többmenetes fordító- és értelmezőprogramok futtatásához sem. Formális specifikációjának első, 1958-ban készített változatával a Lisp a második legöregebb magas szintű programozási nyelv (a Fortran után). A megalkotása óta elmúlt bő 50 évben a nyelv sokat változott és számos nyelvjárással gazdagodott. A ma legelterjedtebb változatai az általános célú Common Lisp és Scheme nyelvek.

Megoldás videó: <https://youtu.be/z6NJE2a1zIA>

Megoldás forrása: [https://hu.wikipedia.org/wiki/Lisp_\(programoz%C3%A1si_nyelv\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Lisp_(programoz%C3%A1si_nyelv))

9.2. Gimp Scheme Script-fu: króm effekt

Írj olyan script-fu kiterjesztést a GIMP programhoz, amely megvalósítja a króm effektet egy bemenő szövegre!

Megoldás videó: https://youtu.be/OKdAkI_c7Sc

Megoldás forrása: https://gitlab.com/nbatfai/bhax/tree/master/attention_raising/GIMP_Lisp/Chrome

Ehhez a feladathoz a GIMP nevezetű képszerkeztő programra lesz szükségünk. A GIMP (GNU Image Manipulation Program) egy rendkívül nagytudású bittérképes vagy más néven pixelgrafikus képszerkesztő program, amely elérhető Windows, Linux és Mac OS X változaton is. A programon belül nem a grafikus felületet fogjuk használni, hanem a programban található konzolon kell dolgoznunk, amely megtalálható: Szűrők/Script-fu/Konzol. A feladathoz szükséges, hogy a Gimp program mappájában lévő 'scriptst' mapába bemásoljuk a fájlokat, amikkel dolgozunk, ez esetben a 'Chrome' mappában lévő 'bhax_chrome3.scm' és 'bhax_chrome3_border2.scm' fájlokat. A fájlok alján megtalálható, hogy mit kell beírni a konzolba az adott program futásához és melyik argumentuma mit jelent.

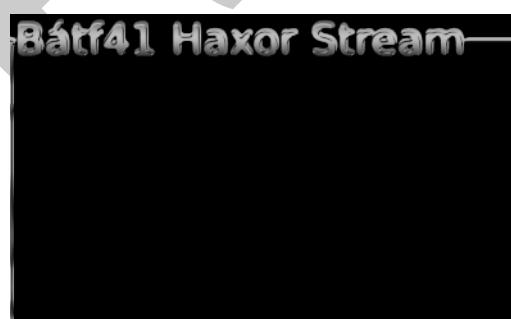
A 'bhax_chrome3.scm' scriptben található parancs:

```
(script-fu-bhax-chrome "Bátf41 Haxor" "Sans" 120 1000 1000 '(255 0 0) "←  
Crown molding")
```


A 'bhax_chrome3_border2.scm' scriptben található első parancs:

```
(script-fu-bhax-chrome-border "Bátf41 Haxor Stream" "Sans" 160 1920 1080 ←  
400 '(255 0 0) "Crown molding" 7)
```


A 'bhax_chrome3_border2.scm' scriptben található második parancs:

```
(script-fu-bhax-chrome-border "Programozás" "Sans" 110 768 576 300 '(255 0 ←  
0) "Crown molding" 6))
```


9.3. Gimp Scheme Script-fu: név mandala

Írj olyan script-fu kiterjesztést a GIMP programhoz, amely név-mandalát készít a bemenő szövegből!

Megoldás videó: https://bhaxor.blog.hu/2019/01/10/a_gimp_lisp_hackelete_a_scheme_programozasi_nyelv

Megoldás forrása: https://gitlab.com/nbatfai/bhax/tree/master/attention_raising/GIMP_Lisp/Mandala

Az előző feladathoz hasonlóan a Gimp programot használjuk. minden ugyan az, csak most Mandalát kell csinálni a nevünkön. A feladathoz itt is szükséges, hogy a Mandala mappából a 'bhax_mandala9.scm' átmásoljuk a Gimp program scriptjei közé. Ennek a scriptnek is megtalálható a végén is megtalálható a parancs, amivel futtatni tudjuk a mandala készítését. Az argumentumok megmagyarázása is ott található.

```
(script-fu-bhax-mandala "Győrfi Dániel" "BHAX" "Ruge Boogie" 120 1920 1080 ←  
'(255 0 0) "Shadows 3")
```


Tutoriál: Mátravölgyi Adrián

10. fejezet

Helló, Gutenberg!

10.1. Programozási alapfogalmak

Modellezés:

Objektumok, egyedek – tulajdonságaik és viselkedésmódjuk van. Az egyedek osztályozhatóak, kategorizálhatóak. A valós világ túl bonyolult, ezért az emberi gondolkodás az absztrakción alapul, ezért modellekben gondolkodunk. Az absztrakció lényege a közös és lényeges dolgok kiemelése.

Számítógépen az egyedek tulajdonságait az adat, viselkedésmódjaikat a programok szemléltetik. Ezt adatmodellnek nevezzük.

Alapfogalmak:

A magas szintű nyelven megírt programot forrásszövegnek nevezzük, a rá vonatkozó formai követelményeket a szintaktikai szabályok, a tartalmi szabályokat a szemantikai szabályok definiálják. minden processzor saját gépi nyelvvel rendelkezik, így csak az adott gépi nyelven írt programokat tudja végrehajtani. Tehát a magas szintű nyelven írt forrásszövegeket gépi nyelvű programmá kell alakítani. Ennek két módja van: fordítóprogramos és interpreteres.

Tárgyprogramot csak a szintaktikailag helyes forrásprogramból lehet előállítani. Az előállított program gépi nyelvű, de még nem futthatató. Belőle futtatható programot a kapcsolatszerkesztő állít elő. Majd a futtatható programot a betöltő helyezi a tárba és adja át neki a vezérlést. A futó program vezérlését a futtató rendszer felügyeli.

A magas szintű programozási nyelvek között létezik olyan, amelyben olyan forrásprogramot lehet, amely tartalmaz nem nyelvi elemeket is. Ilyenkor egy előfordító segítségével először a forrásprogramból egy adott nyelvű forrásprogramot állítunk elő, majd ezt feldolgozzuk a nyelv fordítójával. Az interpreteres technikai esetén nem készül tárgyprogram, utasításonként sorra veszi a forrásprogramot, értelmezi, s végrehajtja.

Minden nyelvnek megvan a saját szabványa, amit hivatkozási nyelvnek nevezünk, ebben vannak definiálva a szintaktikai és szemantikai szabályok. A hivatkozási nyelvek mellett léteznek még implementációk. Ezek egy adott platformon realizált fordítóprogramot vagy interpretek.

Az implementációk nagy problémája mai napig is a hordozhatóságban rejlenek. Gyakorlatilag lehetetlen megoldani, hogy az egyik implementációban működő program a másik implementációban is ugyan azt az eredményt adja. Napjainkban a programok írásához grafikus integrált fejlesztői környezetek állnak rendelkezésünkre. Ezek tartalmaznak szövegszerkesztőt, fordítót, kapcsolatszerkesztőt, betöltőt, futtató rendszert és belövőt is.

A programnyelvek osztályozása:

Imperatív nyelvek (eljárásorientált nyelvek, objektumorientált nyelvek), Deklaratív nyelvek (funkcionális nyelvek, logikai nyelvek) és máselvű nyelvek.

Karakterkészlet:

A forrásszöveg legkisebb része a karakter. Egy nyelvben megjelenhető karaktereket karakterkészlet tartalmazza. A karakterekből állíthatóak elő a bonyolultabb nyelvi elemek.

Minden nyelvnek saját karakterkészlete van, általában a következő kategóriák alapján csoportosítva a karaktereket: betűk, számok, egyéb karakterek. minden nyelvben betű az angol ABC 26 nagybetűje. Egyes nyelvekben (FORTRAN) a kisbetűk nem betűk. A Pascal szerint a kis- és nagybetű azonos, a C szerint nem. A legtöbb nyelv a nemzeti betűket nem tartja betűnek. A számokat minden nyelv egységesen kezeli, a decimális számok mindenhol számok. Egyéb karakterek a műveleti jelek, elhatároló jelek, írásjelek és a speciális karakterek (pl.: ~). A szóköz kitüntetett szerepű.

Lexikális egységek:

- Többkarakteres szimbólum (általában operátorok, pl.: ++).
- Szimbolikus név (azonosító: betűvel kezdődik, számmal vagy betűvel folytatódhat, kulcsszó: a nyelv tulajdonít neki jelentést – IF, FOR, CASE, standard azonosító: a nyelv tulajdonít neki jelentést, de ez a jelentés megváltoztatható - NULL).
- Címke (a végrehajtható utasítások megjelölésére szolgál, hogy a program egy másik pontjából hivatkozni tudjunk rá, COBOL: nincs, Pascal: max. 4 jegyű e.n. e.sz., FORTRAN: max. 5 jegyű e.n. e.sz., PL/I,C,Ada: azonosító).
- Megjegyzés (olyan rész helyezhető el segítségével, amelyet a fordító program a lexikális elemzés során amúgy is töröl, így nem befolyásolja a programot. Három féle megjegyzés létezik: egész soros megjegyzés, sor végi megjegyzés, szóközök közötti megjegyzés).
- Literál (fix értékkel rendelkező programozási eszköz, 2 komponense van: típus, érték).

A forrásszöveg összehasonlításának általános szabályai:

Kötött formátumú nyelvekben alapvető szerepet játszik a sor, ugyanis azt vallják, hogy egy sor egy utasításnak felel meg. Ha egy utasítás nem fér el egy sorban, azt külön jelölni kell. Több utasítás egy sorban soha nem állhat. Szabad formátumú nyelvekben a sor és az utasítás között nincs kapcsolat, egy sorban akárhány utasítás lehet, és egy utasítás is állhat több sorból. Mivel nem a sor vége jelöl az utasítás végét, így egy speciális karakter jelöli az utasítás végjelét, ez általában egy pontosvessző. Az eljárásorientált nyelvekben a lexikális egységeket valamelyen elhatároló jellel (vessző), vagy szóközzel kell elválasztani egymástól. Az elhatároló jelek tetszőlegesen ismételhetőek.

Adattípusok:

Léteznek típusos nyelvek és nem típusos nyelvek. Vannak egyszerű, összetett és mutató adattípusok.

10.2. Programozás bevezetés

[KERNIGHANRITCHIE]

Szintaktikai egységek:

6 szintaktikai egységet különböztetünk meg: azonosítók, kulcsszavak, állandók, karakterláncok, operátorok és egyéb szeparátorok. A C fordító nem veszi figyelembe a szóközöket, tabulátorokat, újsorokat, megjegyzéseket (közös nevükön üres helyeket).

Az azonosítók értelmezése:

A C nyelv az azonosítók értelmezését a tárolási osztályára és a típusára alapozza. A tárolási osztály az azonosítóhoz rendelt tárhely elhelyezkedését és élettartamát, a típus az azonosítóhoz rendelt tárterületen talált értékek jelentését határozza meg. Négy deklarálható tárolási osztály van: automatikus, statikus, külső és regiszterosztály.

Objektumok és balértékek:

Az objektum a tár valamely műveletekkel kezelhető része; a balérték (lvalue) objektumra hivatkozó kifejezés. A balérték kifejezésre kézenfekvő példa az azonosító. Bizonyos operátorok balértékeket eredményeznek: ha E mutató típusú kifejezés, akkor *E olyan balérték kifejezés, amely arra az objektumra hivatkozik, amire az E mutat. A balérték elnevezés az E1 =E2 értékkadó kifejezésből származik, amelyben az E1 bal oldali operandusnak balérték kifejezésnek kell lennie. Az egyes operátorok alább következő ismertetése során közöljük hogy az adott operátor balérték operandusokat vár-e és hogy balértéket ad-e eredményül.

Konverziók:

Operandusuktól függően számos operátor válthatja ki valamelyik operandusa értékének egyik típusból valamilyen másik típusba történő átalakítását.

Kifejezések:

A legmagasabb precedencia az első. Így pl. azokat a kifejezéseket, amelyekre mint a + operandusaira hivatkozunk. Az operátorokra bal-, ill. jobbirányú asszociativitás vonatkozik. A kifejezésekben alkalmazott operátorok precedenciáját és asszociativitását nyelvtan foglalja össze. Egyéb esetekben a kifejezések kiértékelésének sorrendje határozatlan. A fordítóprogram a részkifejezéseket saját megítélése szerint abban a sorrendben számítja ki, amit leghatékonyabbnak vélt, még abban az esetben is, ha a részkifejezéseknek mellékhatásaik vannak. A mellékhatások előfordulásának sorrendje meghatározott. Kommutatív és asszociatív operátorokat (*, +, &, |, n~) tartalmazó kifejezések tetszés szerint rendezhetők még zárójelek jelenlétében is; ha adott sorrendben végzendő kiértékelést kívánunk előírni, explicit ideiglenes változót kell használnunk. A kifejezések kiértékelése során a túlcordulás és az osztás ellenőrzésének kezelése gépfüggő. A C nyelv minden létező megvalósítása figyelmen kívül hagyja az egészek túlcordulását; a 0-val való osztás kezelése, ill. a lebegőpontos kivételek gépről gépre változnak, és általában valamilyen könyvtári függvényel módosíthatók.

Deklarációk:

A deklarációk segítségével határozzuk meg, hogyan értelmezze a C fordító az egyes azonosítókat; a deklarációk nem feltétlenül jelentenek tárterület-foglalást az azonosító számára.

10.3. Programozás

[BMECPP]

A C++ általános célú programozási nyelv, amely lehetővé teszi az objektumorientált és generikus programozást, ugyanakkor alacsony szintű nyelvi konstrukciókat is támogat. A C++-t Bjarne Stroustrup fejlesztette ki. Az első verzió 1983-ban jelent meg. A C++ a C nyelvre épül: az első C++ fordítók C kódot generáltak.

A C-t sokan a C++ nyelv egy részhalmazának tekintik, hiszen a C++ a C szintaxisra épít, azt terjeszti ki. A legtöbb C program valóban C++ program is de van köztük néhány különbség.

Megjelent a bool típus a C++ nyelvben. Ez vagy 'true' vagy 'false' értéket vehet fel.

A 'C++'-ban a függvény neveket és az argumentumajikat együtt olvassa. Ez lehetőséget nyújt azonos nevű függvényekhez. Az argumentumaihoz már meg tudunk adni alapértelmezett értékeket is.

A 'C++'-ban megjelent a referenciatípus is, ami a pointerek szerepét felváltja.

Függvények túlterhelésére 'C++'-ban már van lehetőség, míg ez C-ben még nem.

Operátorok és túlterhelésük

Az operátorok az argumentumaik segítségével végeznek számításokat, amelyeket felhasználjuk a visszatérési értékek felhasználásával. Az operátorok sorrendjét befolyásolhatjuk zárójelekkel. A 'C++'- a C-hez képest bevezet néhány új operátort. Szerencsére nagyon rugalmas működéssel rendelkeznek.

A C-vel ellentétben, a 'C++'-ban lehetőség van referencia szerinti paraméterátadásra, míg C-ben csak pointerekkel van.

C++ osztálysablonok és a függénysablonok definiálásakor bizonyos elemeket nem adunk meg, hanem paraméterekként kezeljük. Ez lehet explicit vagy implicit módon is. Ezek generikus típusú sablonok.

A 'C++'-nyelvben a stream bajtok sorozatát jelenti. Ezeknek a stream-eknek lehet bemeneti vagy kimeneti adatfolyamuk. A rendszerhívások adatfolyamokat egy bufferrel látják el, amelyeket osztályok példányai valósítják meg. Ezek a bufferek össze gyűjtik a karaktersorozatokat, és több cout kiírást egy rendszerhívással írnak ki. Ezzel ellentétben az endl, illetve egy következő cin beolvasás kiírja a couthoz tartozó buffereket. A bufferek ürítéségez használhatjuk a 'flush' parancsot.

A C++ állománykezeléshez adatfolyamokat használ. Ezek a stream-ek bemeneti és kimeneti állományokból állnak. Van lehetőség kétirányura is (fstream). Objektumorientáltság lehetővé teszi a konstruktorok és destruktörök használatát.

Konstruktorok segítségével inicializálni tudjuk az osztályokat. Destruktorkkal pedig kiürítjük őket a memoriából.

A kvételkezelés olyan mechanizmus, amely biztosítja, hogy ha hibát fedezünk féllel valahol, akkor a futás azonnal a hibakezelő ágon folytatódjon. A kivételeket nem véletlenül hívják kivétel-, és nem hibakezelésnek. A megoldás bármilyen kivételes helyzet esetén felhasználható, nem csak hiba esetén. A kivételeket mechanizmusa azt biztosítja, hogy kivétel esetén a futás azonnal a kivételeketől ugorjon. Például, ha van egy függvényünk ami egy számnak visszaadja a reciprokértékét. Azt az esetet figyelembe kell vennünk, hogy ha 0-t kapunk bemenetről, mivel 0-nak nincs reciproka. Ekkor lép életbe a kivételeket. A main függvénybe egy try-catch blokkot szoktak berakni ami a kivételeketől foglalkozik. A try védett blokba a {} közé írjuk be a normál működés kódját, illetve a catch ágba {} közé a hibakezelő kódot. Ha nincs hiba akkor a catch ág nem fut le, hanem csak a try részben lévő valamennyi parameterek fog lefutni. Ha mégis van hiba, akkor a throw kulcsszóval kivételeket dobunk, majd a catchnél "elkapjuk".

Egy kivétel dobásakor annak elkapásáig a függvények hívásai láncában felfelé haladva az egyes függvények lokális változói felszabadulnak. Ezt a folyamatot a hívási verem visszacsévélésének nevezzük.

III. rész

Második felvonás

DRAFT

Bátf41 Haxor Stream

A feladatokkal kapcsolatos élő adásokat sugároz a <https://www.twitch.tv/nbatfai> csatorna, melynek permanens archívuma a <https://www.youtube.com/c/nbatfai> csatornán található.

DRAFT

11. fejezet

Helló, Arroway!

11.1. A BPP algoritmus Java megvalósítása

Megoldás videó:

Megoldás forrása:

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

11.2. Java osztályok a Pi-ben

Az előző feladat kódját fejleszd tovább: vizsgáld, hogy Vannak-e Java osztályok a Pi hexadecimális kifejtésében!

Megoldás videó:

Megoldás forrása:

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

IV. rész

Irodalomjegyzék

DRAFT

11.3. Általános

[MARX] Marx György, *Gyorsuló idő*, Typotex , 2005.

11.4. C

[KERNIGHANRITCHIE] Kernighan Brian W. és Ritchie Dennis M., *A C programozási nyelv*, Bp., Műszaki, 1993.

11.5. C++

[BMECPP] Benedek Zoltán és Levendovszky Tíhamér, *Szoftverfejlesztés C++ nyelven*, Bp., Szak Kiadó, 2013.

11.6. Lisp

[METAMATH] Chaitin Gregory, *META MATH! The Quest for Omega*, http://arxiv.org/PS_cache/math/pdf/0404/0404335v7.pdf , 2004.

Köszönet illeti a NEMESPOR, <https://groups.google.com/forum/#!forum/nemespor>, az UDPORG tanulószoba, <https://www.facebook.com/groups/udprog>, a DEAC-Hackers előszoba, <https://www.facebook.com/groups/DEACHackers> (illetve egyéb alkalmi szerveződésű szakmai csoportok) tagjait inspiráló érdeklődésükért és hasznos észrevételeikért.

Ezen túl kiemelt köszönet illeti az említett UDPORG közösséget, mely a Debreceni Egyetem reguláris programozás oktatása tartalmi szervezését támogatja. Sok példa eleve ebben a közösségen született, vagy itt került említésre és adott esetekben szerepet kapott, mint oktatási példa.